

Braşov Lapok

Ára 5 le

Csülörfök
1931 * október 22

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

242. szám
XXXVII. évtől

Ára 5 le

Befagyott hitelek

Ez a kifejezés „befagyott hitel” a háború utáni kor zsargonjából került közforgalomba. A háború előtt is megfordult még pedig ugyancsak gyakran, hogy valamelyik bank nagy összegeket fektetett be iparvállalataiba és hogy ezek a tőkék elvesztek, befagytak, többé folyékony állapotba hozni nem lehetett. De azért bármily gyakran fordult is elő ez az eset, nem a befagyott hitelek határozták meg a gazdasági élet menetét. Az a válság ellenben, amit most átélünk — ha vannak is egyéb okai, lényegében véve nem más, mint a befagyott hitelek tragédiája. Nemcsak gazdasági, hanem pénzügyi és politikai válságok is dúlják most az egész világot, de ha különösen az európai helyzetet szemléljük, akkor látjuk, hogy a világi lénelem legnagyobb mozgató erői most a befagyott hitelek. Hoover meghintta magához Lapalt, hogy a két nagy aranytulajdonos ország valamelyes rendszabályt eszeljen ki a válság enyhítésére. MacDonald cserbenhagyta pártját és a munkásság ügyét, elére állt egy kormány, az a pártiszlópnak, amely mindama elemeket magában foglalja, akik ellen MacDonald egy egész életen át küzdött. Hitlerék minden nap kijelentik, hogy hajlandók kormányt vállalni és ezen az úton Franciaországgal kibékülni, Mussolini hónapok óta nem csinál mást, mint propagandát a béke érdekében... Ebben a hangzavarban csak az a karmester tudna rendet teremteni, aki a befagyott hitelek legalább részben fel tudja olvasztani. Ő lesz a helyzet igazi ura, a többiek, akik ma nyílt színen mozognak, álgálnak és lármáznak, csak egyszerű színészipácok, nagy pedig drótbabuk, akiket a háttérből mozgatnak.

De vajon fel lehet-e ezeket a befagyott hiteleket még egyszer olvasztani? A racionalizálás, a termelési és gyári berendezéseknek a technika legeslegutolsó vívmányaihoz képest való átalakítása a háború utáni korszakban óriási tökélet nyelt el. A racionalizálás nemcsak technikai szükségszerűség, nemcsak mint a gazdasági verseny fontos eszköze jött tekintetbe, hanem egyúttal politikai célokat is szolgált: szervezett sztrájkra hajlandó, munkabérfelmérést és munkaidőszabályozást követelő munkásokat kényelmesen lehet így gépekkel helyettesíteni, s a gépek nem kértek béremelést, reaguk az emberi szervezetre kifáradásának és elhasználódásának törvényei nem vonatkoztak. A gép kihívó volt, elégedett volt... csak hogy éppen nagyon sokba került, a racionalizálás nem volt olcsó folyamat. Amíg a konjunktúra tartott, ezt a termelőket nem plették észre, amíg az üzem haszonnal járt, nem jött tekintetbe, hogy mennyire eladósodott minden termelő. Mikor azután a válság bekövetkezett, akkor egyszerre nyilvánvalóvá vált, hogy a racionalizálás túllépte a célt, a súlyos feltételek és magas kamatláb mellett felvett kölcsönök egyszerűen csak ólomsúlytal nehezítették az üzemet. A bankok a racionalizálást készséggel mozdították elő, mert a drága kölcsönök reájuk nézve nagy bevételt jelentettek. Lassankint azonban a bankok is kénytelenek voltak rájönni arra, hogy kamai fejében egyre kevesebb folyt be, sőt hogy nemcsak a kamatoknak, hanem a tőkének a visszafizetése is kétségesse vált.

A befagyásra következett a jégzajlás. Ez először Olaszországban indult meg, a hol a végzet a Gualino-csoportot érte el, majd rövid idő múlva a vele összeköttetésben álló francia Oustric-csoport: követte. Optimisták, a régi bankariztorakia tisztelői azzal vigasztallták magukat, hogy ez a két csoport az új gazdagok köréből került ki, de a régi, az óvatossági pénztörke annál biztalanabban őrzte majd a pozícióját. Rövid időn belül elhangzott a hatályos cáfolat, Ausztriában a Kreditanstalt, a Szent-Rotschild-ház részvénybankja adta be a kúlcset, s rövid időn belül a Danatbank mondta fel a szolgáltatást. A befagyott hitelek nemcsak az

Fontos pénzügyi tanácskozások Bukarestben

A bukaresti nagybankok a király elé vitték a fúzió kérdését

Ismét megkezdtek az elmaradt gabona-prémiumok kifizetését

Bukarest október 20.
Ismeretes, hogy a bukaresti nagybankok szindikátusa, amelyben a Mármaros, a Credit Roman, a Banca Romaneasca és a Chrissoveloni is helyet foglalnak, azt a tervet is felvetette a napokidején, hogy ezek a nagybankok fuzionáljanak egymással, ami azonban a bankközi ellentétek miatt mindeddig nem sikerült. Most újból felvetődött ez a terv, még pedig olyan formában, hogy esetleg két csoportra oszolva egyesüljenek ezek a bankok.

A föltette kényes kérdést tegnap náratlanul az uralkodó elé vitték, akinél Argetoianu, Manoiulescu és Auboin jelentek meg kihallgatáson, feltárva előtte a pénzügyi helyzetet és a fúzió nehézségeit. A királyt kérték meg arra, hogy ajánljon megoldást. Egyben az ügyben a Nemzeti Bank igazgató tanácsa tegnap és ma is

ülést tartott, eddig azonban nem szivárogtat ki, vajjon sikerült-e valamilyen platformot találni. Egyébként a Magyarországgal kapcsolatos pénzügyi kérdések is szóba kerültek. A Banca Nationala ismét megkezdte a buza kiviteli prémiumok kifizetését. Eddig 470 millió lej fizettek ki ezen a címen és még hátra van 120 millió lejnek a kifizetése. Az eddig kifizetett összeg hatvanezer vagyonos buza után szól.

Külföldi pénzkapacitások koncentrációs-kormányt szeretnének Romániában

Bukarest, október 20.
A Lupta mai száma feltűnő keltő hírt közöl arról, hogy az utóbbi napokban több külföldi pénzkapacitás, akiknek nálunk követeléseik vannak, érkezett az országba. A külföldi pénzkapacitások közül többen nyilatkoztak a bukaresti sajtónak és hangzottak, hogy szívesen

nyújtanak további kölcsönöket is Romániának, feltételül azonban az, hogy itt koncentrációs kormány alakuljon.

—

A MISCAREA SZERINT:

Pilsudszky szenzációs tervvel jött Romániába

Orosz-lengyel román egyezmény?

Bukarest, október 20.
A Miscarea, Bratianu György pártjának hivatalos lapja mai számában feltűnő keltő cikkben igyekezik rámutatni arra, hogy Pilsudszky marsall, a lengyel államügyeknek még ma is legfontosabb irányítóját, milyen okok hozták Romániába. Pilsudszky marsall bukaresti látogatása, a melyet betegségi szabadság ürügye alatt tett meg, rendkívül nagy jelentőségű körülmények között, szinte misztikus titokzatossággal zajlott le, — írja a Miscarea. — Kiderült ugyan, hogy a marsall romániai útját már megérkezése előtt egy hónappal jól előkészítette a bukaresti lengyel követtség egyik magasállású tisztviselője. Pilsudszkyt az uralkodó hosszú ideig tartó magánkihallgatáson fogadták a Miscarea úgy tudja, hogy a kihallgatáson az orosz-lengyel meg nem támadási szerződés kérdése is szönyegre került. Kétségtelennek látszik, mondja Bratianu

György lapja, hogy Lengyelország a lengyel-orosz szerződés tárgyalásaira biztosítani akarja Románia támogatását és vele összhangban akar eljárni. Arra is rámuat a Miscarea, hogy Pilsudszky romániai útját és kihallgatását az uralkodónál már előzetes tárgyalások vezették be. Ezt a felvést átszik igazolni Miklós herceg varsói látogatása és a román hadvezetőség kiküldöttének varsói útja is. A román részről Lengyelországnak nyújtandó támogatásnak azonban súlyos akadályát az orosz részről még mindig nyitva álló besszarabiai probléma. De ezt a nehézséget a lengyel sajtó értesülése szerint Pilsudszky marsall bukaresti tárgyalásai lennének hivatva kiküszöbölni. Még pedig olyan formában, hogy a marsall bukaresti megbeszélései arra irányultak, hogy a lengyel-orosz meg nem támadási szerződés megkötésével párhuzamosan Románia is kössön hasonló természetű megállapodást a szovjettal, mely késznek mu-

tatkozik a tárgyalások megindítására. A tárgyalások során Románia és Lengyelország egymást közösen támogatva, állanak a szovjettal szemben.

Ha azonban ez a kombináció valósággá is válna, Románia és Lengyelország egyetértene abban, hogy területi engedményeket a szovjettal szemben nem tesznek. Ez a tárgyalások létrejöttének alapvető feltétele.

Eddig tart a Miscarea szenzációs cikke, a melyre vonatkozólag bukaresti szerkesztőségünk minden illetékes fórumnál felvilágosítást kért. A válasz mindenhol ugyanaz volt: a leghatározottabban cáfolták azt az értesítést, amely szerint Románia és Oroszország között bármilyen közeledés történt volna, sőt egyelőre még közvetítésről sem esett szó.

Itt említjük meg, hogy a Carmen Sylva tengeri fürdőn tartózkodó Pilsudszky marsall tegnap influenzában megbetegedett és hőmérséklete a 38 fokon is felül emelkedett.

európai bankszervezetet ingatták meg, hanem Amerikát is részesévé tették a közös sorsnak. Azok a hitelek, amelyek német és egyéb közép-európai vállalatok agyonracionalizált üzemeiben befagytak, jórészt Amerikából származtak és a nemzeti bankválságot is az idézte elő, hogy Hitlerék választási győzelme után a külföldi tőke fokozatosan kivonta Németországból ott elhelyezett tőkéit. Amerika is vonta, pont a... de egy napon a német bankok többé nem tudták fizetni és befagytak. Hoover, hogy a német pénzügyi piacot megkönnyítse, a háborús adósságokra nézve

moratóriumot engedélyezett, de ez a lépés későn jött s rövid idő múlva nemcsak a német államkincstárnak, hanem az összes adósságnak is moratóriumot kellett adni. Azok az úgynevezett Stillhalte-egyezmények, amelyeket a német bankcsoportok és iparvállalatok külföldi hitelezőikkel kötöttek, nem mások, mint burkolt moratóriumok, amelyek a befagyott hitelek feloldozását jobb időkre halasztják. A font katasztrófája is azért következett be, mert Amerika, Franciaország, Svájc, Hollandia, akiknek követelése Németországban befagytak, nem

tudtak máshonnan pénzt visszavonni, mint Angliából s mivel Angliának több mint négy milliárd márkája van Németországban befagyva, Anglia megakadt, nem tudott magán segíteni. A jégzajlás összevissza az angol valutát.

Ebből a rövid vázlatból is látszik, milyen nehéz feladat a befagyott hiteleknek teljes feloldozása, újból folyékony állapotba való visszaterelése. Súlyos politikai küzdelmek és harcok fogják ezt a feloldozási folyamatot kísérni. Sok-sok hitel fog az örök jég régióiban maradni!

Meghalt Szentgyörgyi István

Kilencven éves korában csendesen elaludt az erdélyi magyar színjátszás neszora

Kolozsvár, október 20.

Az erdélyi magyar színjátszásnak nagy halottja van: Kedden hajnali háromóra-kor a kolozsvári zsidó-kórházban örök álmra hunyta le szemét Szentgyörgyi István, a legöregebb magyar színművész. Szentgyörgyi István a legkiválóbb alakja volt a magyar színjátszásnak, különösen az utolsó évtizedekben jelentett speciális szint és fénypont, amikor már egy-

hatalmas sikert aratott, 1929-ben pedig a Nemzeti Színházban ünnepelték Budapesten.

Tavaly még Tiborcot játszotta Kolozsváron, utána pedig csúrdást táncolt a tiszteletére rendezett banketten.

Szívós erővel őrizte életét és művészetét. Most áprilisban lett komolyabban beteg, amikor a hatvanéves színészeti jubileu-

mán már nem tudott megjelenni a színházban. Betegen feküdt a lakásán, ahonnan később a Charité-szintetizmusba szállították. Innen átvitték a Zsidó-kórházba és itt töltötte, a kezelő orvosok gondos felügyelete mellett, utolsó heteit.

Tegnap este még élcelődött a doktorokkal, majd azt mondta, hogy aludni akar.

El is aludt — örökre.

Almában színgyengeség lepte meg, a mely kioltotta életét.

Mint egy gyermek, úgy aludt el, minden fájdalom és szenvedés nélkül. Hozzájár-
tozói sem voltak mellette.

Az erdélyi magyar színjátszás nagy halottját szerdán délután négyórákor temetik a Kolozsvár város által adományozott diszszirhelyre, Temetésén a bukaresti és a budapesti színészszövetségek is képviseltetik magukat.

Felakasztották az egyik budapesti bankrablót, a másik 15 évi fegyházat kapott

Budapest, október 20.

A Szabadság-téri bankrablás két tettesének, Ondi Sándornak és Bonya Józsefnek kihallgatása, a tanuvalomások elhangzása s végül az elmeszakértők véleményének felolvasása után a statáriális bíróságként működő pestvidéki törvényszéken Bary Ágoston dr. királyi ügyész mondotta el a vádbeszédet.

Nem kalandvágyó fiatalemberek romantikus cselekedetéről van szó a Szabadság-téri bankrablás esetében. — mondotta az ügyész. — Ez előre megfontolt, alaposan előkészített banditamanőver. A statáriumot a magyar kormány nem a munkanélküliek ellen léptette életbe, hanem azért, hogy az ilyen eseteket megakadályozzák és megtorolják. Ha az ilyen esetek megismétlődnek, nem lehetne megoltalmazni a védtelen polgárság életének és vagyonának biztonságát. Beszéde végén az ügyész a törvények teljes szigorának alkalmazásával halálbüntetést kért a Szabadság-téri bankrablás mindkét tettesére.

Török elnök kérdésére a vádlottak kijelentették, hogy védelmükre semmit sem akarnak személyesen felhozni s a védelem munkáját teljesen ügyvédjeikre bízzák.

Halász Lajos dr. és Lénárt Demeter dr. védők védőbeszédjükből azt kérték, hogy rendes bíróság előtt tárgyalják a bankrablók bűnügyét, mert bármennyire is elítélendő cselekményt követett el Ondi és Bonya, annyira fiatalok, hogy halálbüntetéssel mégsem sújthatják.

A védőbeszéd elhangzása után a statáriális bíróság ítélethozatalra vonult

vissza s rövidesen már ki is hirdette az ítéletet.

A bíróság Ondi Sándort két rendbeli szándékos emberölés kísérletében és egyrendbeli hatósági közeg ellen elkövetett erőszak bűntettében bűnösnek találta és súlyosbító körülménynek tudta be azt, hogy menekülés közben célozva lött. A bíróság ezért Ondi Sándort kötél általi halálra ítélte.

Bonya Józsefet a bíróság szintén bűnösnek találta egyrendbeli szándékos emberölés bűntettében és hatósági közeg elleni erőszakban s ezért — miután kiskorúsága miatt halálbüntetéssel nem sújthatta — 15 évi fegyházbüntetésre ítélte.

A halálos ítélet kihirdetése után Török elnök megkérdezte az elítélteket, hogy akarnak-e kegyelmet kérni, mire Ondi Sándor és Bonya József alig hallhatóan felaltek igennel.

Ezzel a statáriális bíróság munkája végét ért. A két elítélt némán kezét fogott és megcsókolta egymást. A szuronyos fegyházörök már indultak is velük vissza a törvényszéki fogházba.

A bíróság ezután visszavonult és kegyelmi tanácsa alakult át. Néhány pernyi tanácskozás után már a döntés is megtörtént: a kegyelmi tanács nem tartotta Ondi Sándort arra érdemesnek, hogy kegyelemre ajánlja s így megtették az intézkedéseket a halálos ítélet végrehajtására.

Ondi Sándort kiszállították a gyűjtőfogházba, ahol az egyik cellát siralomházzá alakították át. Megjelent az elítélt mellett Mór Károly református lelkész, aki vigasztalta a halálraítélt su-

hancot. Ut órákor beengedték a siralomházba Ondi Sándor édesapját is.

— Szerelmes fiam mit tettél? — kiáltotta az apa és zokogva ölelte át fiát, a kinek már néhány rövid perc volt hátra az életéből. Mindketen könnyeztek és Mór Károly lelkésznek most már az apát is vigasztalnia kellett.

Ezután a bíróság is megjelent a gyűjtőfogház udvarán és parancsot adott az elítélt elővezetésére. Már teljes sötétség volt és világosságot három lámpás szolgálatot a borzalmas aktushoz. Háromnegyed 6 órakor kezdődött meg a halálos ítélet végrehajtásának szokásos szertartása. A bíró felolvasta a statáriális bíróság halálos ítéletét, átadta Ondi Sándort az ügyésznek. Az ügyész pedig Kozarek hóherőz fordult:

— Hóher, teljesítse a kötelességét! Kozarek és három pribéke Ondi Sándort megragadták, Ondi lehajtott fejjel, némán, zokogástól reszkette indult a bitófa felé, amelyet Kozarek segédjei egy virággyás kellős közepén állítottak fel.

A kivégzés minden zökkenő nélkül, némán lezajlott. A törvényszéki orvosok 14 perc múlva megállapították a halál beálltát.

Érdekes egyébként, hogy Onidnak ma meg kellett volna jelennie a járásbíró előtt, hogy egy, a tavasz folyamán elkövetett tettéért feleljen. Ondit ugyanis annakidején inkasszálni küldte főnöke egy Freimann Emil nevű kereskedőhöz, akitől százhusz pengőt kellett volna elhoznia. Freimann megtagadta az összeg kifizetését, mire Ondi megverte, majd az üzlet pénztárához ugrott és abból 500000 pengőt a százhusz pengőt és elvitte főnökének.

A járásbíróson, Freimann feljelentése, ma tárgyalják volna az ügyet. Amikor a tárgyalásra sor került és Ondi nevét kiáltották, a teremszolga jelentette: — Kivégezték.

Ötezer font annak, aki kitalálja az angol választások eredményét

London, október hó 20.

A választások miatt az egész országban nagy izgalom uralkodik. A Daily Mail ötezer font jutalmat tűzött ki annak, aki a választások előestéjén hozzávetőlegesen a legjobban találja el a választások eredményét.

Két nagy bankbukás Párisban

Páris, október 20.

Az itteni pénzpiacra nagy nyugtalanságot kelt, hogy a francia főváros két ismert nagybankja, a Banque Commerciale Africaine és a Courvoisier Maganbank beszüntette fizetéseit. Az előbbi negyven, az utóbbi harmincmillió frankkal bukott meg.

EDISON anekdoták

Edison, mint főszerkesztő rikkancs

Thomas Alva Edison küzdelmekben gazdag életében itt-ott mindig felcsillan a legnagyobb kincs: a derű, a humor, amelynek köszönhető, hogy vígan és boldogan járta be a dicsőség fényes állomása felé az élet nehéz, rögös útjait, ahol ennyi ezer és ezer más ember elbukott és lemaradt a nagy sietésben. Mint gyermek, — szülőszerefő, nyiltarcu, meggyerő fiú volt. Mindenki szerette, ezért tudott, mint rikkancs, a legtöbb újságot eladni. Szeretettreméltó ifjú volt, még az is megoette tőle az újságot, akinek nem volt reá szüksége, mert „a kis Edisonnak olyan kedves, okos, ártatlan kékszeme volt!” Mint rikkancs nem volt meglepődve a szerkesztéssel s elhatározta, mikor a Port Huron és Detroit között járó vonaton a szükségben levő szülőin segíteni akarván, zsemlet és egyéb falnivalót árult az utasoknak, hogy ő fog szerkeszteni egy újságot. A legfrissebb anyagot az állomás telegráfistáitól kapta, akiknek friss szendvicset árult szívesen vagy az utasoktól hallotta. Ugy, hogy sokszor hamarabb jelent meg egy szenzáció a fürge Edison kegyelme nyomott: „Grand Trunk Herald”-jában, ahogy kicsi újságát büszkén nevezte, mint a newyorki nagy lapokban. A megállóhelyeken írta, szerkesztette Edison az újságot, menetközben huzta, sokszorosította s maga árulta is azokat. Egyszer éppen a legfrissebb 25 darab példánnyal ment be egyik előkelő vonatfülkébe, ahol két dubla-aranylancos, gazdag jenki utazott néger szolgájával.

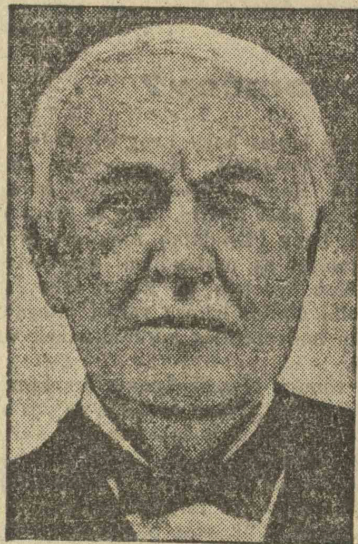
— Friss Heraldot parancsoljanak! — köszöntött rájuk a gyermek szerkesztő-rikkancs, Edison.

— Hogy adod? — kérdi az egyik nagyur. — Csak három centimes! — volt az öröndő válasza.

Erre se szó, se beszéd, kikapja a pepita-

nadrágos jenki Edison kezéből az összes lap-példányokat s az ablakon keresztül kiszórta nagy mérgesen az elrohanó tanyák felé az újságokat.

Mit csinált a kis Edison? Nem csinálta azt, amit ilyenkor egy közönséges halandó csinál-

Edison legutolsó arcképe

ni szokott. Tudniillik más ember ebben az esetben megbotránkozik, kiabál vagy sir, részveletet zokog s mindkét esetben kárának a megértését kéri. Edison, már itt is zseniális volt. Öröndött a kárának. Visszaszaladt raktárfülkéjébe s a mult héten el nem adott lapszámokat mind magához vette s egyenesen a haragos pedórhoz sietett, ahol újra az előbbi jelenet játszódott le. A jenki néger szolgájával kidobta az összes Heraldot. Edison most még jobban öröndött. Újra visszatért s az összes kemény, el nem adott zsemleket tálcára tette, kínálta — még onat megállás előtt, — az érdekes utasoknak Számításának megfelelően ezeket is kihajigálták az ablakon. Mikor már minden hasznavehetetlen portékáját kidobta Edison, előállott pontos számlájával s kérte a pénzt.

— Huszonkét dollárt kérek, ennyi a károm, — mondta mosolyogva Edison.

— Mi? Mennyi? — rióáltak reá mindket-

ten. — Huszonkét dollár! — felelte bátran a fiú. Fizessék ki azonnal, mert különben az első állomás jelentést teszek!

— Bátor és okos gyermek vagy! Boldogulni fogsz az életben, — mondta neki az idősebb és három 10 dolláros bankjegyet adott át az élelmes rikkancs-szerkesztő urnak.

Egyzer többek között valami hitvány-ságért Edison kitámadott lapjában két nagyfejt. A két nagydarab ember két oastag nádpálcával várta az állomásról hazafelé siető főszerkesztő urfit. Körülkerítették s elkeseredett kiáltásokkal rohantak neki. Edison állt azonnal a „hős” támadást. Őt megpálcázzák azért, mert ők erősek, azért, mert ő az igazat írta, ezt nem engedhetné meg? Amíg egyet segítségért kiált, már tíz üstet is kapott volna. Edison itt is Edison volt. Fogta magát s ruhástól beugrott az uttest mellett haladó, mélypözü csatornába és szerencsén gyors tempóban kiuszott a tulsó parton. Mig a két félcilinderes ur csak a parton hagyott, utolsó lappéldányszámokat tudta kézhez keríteni, amelyben egy friss cikkben Edison újból jól elverte a két főbűnöst.

Edison később saját szorgalmából telegráfistának képezte ki magát. Szolgált Adrian, Stratford és Port Hurton városokban a táv-írdánál. Edison lángelméjének egyik jellemvonása volt az emberfeletti szorgalom és ren-

díthetetlen önbizalom. Dolgozni tudott éjjeli nappal téve napokig, pihenés nélkül. Mondják, mikor a szénszálas, villamos izzólámpát felfedezte, három napig nem aludt Edison s minden tápláléka egy pár pohár nyerstej volt. De a villanykörtét mégis megteremtette. Viszont a felesleges munkát, virrasztást, időlopást nem szerette. Jóízűen tudott nagyokat aludni, mikor nem volt dolga.

Szóval, hogy a dologra térjünk: az alább következő eset még szegény telegráfista korában történt. Rendes, terhes nappali szolgálat után még éjjeli szolgálatot is kívántak egyfolytában akkor a távírdászoktól. Edison, miután pontosan elvágta a szolgálatát, este mindig lefeküdt s a felhívójelre esetleg munkába állott. Egyik inspekció alkalmával Edisonsat alva találta az ellenőr. Megbüntették azal, hogy éjjel minden órában éberségének a jelét adja a nagyállomásnak, lekopogva egy Yes — igen, ébren vagyok szócskát. Edison azonban Edison maradt most is, még pedig Alva! Egy óraszerkezettel egy elmés gépezetet csinált, amely önműködőleg minden órában adta le a Yes szót. Három hónapig nagyszerűen működött a gépezete, megmentve Edisonnak egészséges álmát, mikor újra megfogták s elcsapták a távírdától, mint alkalmatlant. Pedig Thomas, Alva Edison találta fel később a távírdának korszakalkoló, nagy újításait, mint például a quadruplexet, amely lehetővé tette, hogy ugyanazon a dróton egyszerre két-két ellenkező irányú táv-íratot továbbíthassanak.

(L.)

Telefon 145

Redoute Mozgó

BRASSO

Ma kedden **Liane Haid és Willy Forst**

„Vége a dalnak”

című nagyszabású filmoperettben.

Dígyázat!

Jön a következő műsor: **„ZINKER”**

A lupényi véres nap a bíróság előtt

Helvenhat vádlottból ötvennyolc jelent meg a tárgyaláson

A vádlottak tagadják, hogy viselkedésükkel provokálták a karhatalmat

Déva, október hó 20.

Háromszori elhalasztás után végre hétfőn, október 19-én a dévai törvényszék előtt megkezdődött az 1929 augusztusában Lupényban történt vérfürdő vád alá helyezett bűnöseinek ügyében kitűzött főtárgyalás. Amint emlékeztünk, 1929 augusztus 5-én a lupényi Ilona és István tárnák sztrájkoló munkásai elfoglalták a bányaművek villamos központját és a gépeket leállították. Másnap reggel Rozvány István dr. akkori vármegyei prefektus vezetésével a hatóságok erős karhatalommal szállították ki Lupényba, ahol eldördült a sortűz, állítólag azért, mert a munkások soraiból valaki egy revolverlövést adott le a katonaság felé.

76 VADLOTT

A bíróság összesen 76 bányamunkás ellen indított eljárást. A vádlottak közül 58-an meg is jelentek a tárgyaláson. A beidézt 120 tanu közül is távolmaradt 40. A bíróság a védőügyvédek kérésére a főtárgyalás megtartása mellett döntött és a meg nem jelent vádlottak és tanuk előállítására távirati úton adott ki rendelkezést.

A tárgyalás ezután Munteanu Todor-nak, a lupényi független szakszervezet titkárnak kihallgatásával kezdődött. Munteanu ellen a következőképpen szól a vádirat:

Megtagadta a sztrájk törvényben előírt békéltetési eljárás lefolytatását, tényleges erőszakot alkalmazott, a munkásokat a villamosközpont megszállására buzdította, a munkásokat sztrájkra izgatta, végül: fegyveresen támadta meg a védelemre rendelt csendőri és katonai karhatalmat. Ezek következtében augusztus 6-án reggel eldördült a munkásság soraiból egy revolverlövés, amelyre a karhatalom a tragikus hatású sortűzzel válaszolt.

Munteanu vallomásaiban elmondotta, hogy augusztus 4-én a független szakszervezetet választmányát gyűlésre hívta össze. A gyűlésre körülbelül 200 főnyi tömeg hatolt be, követelve a sztrájk azonnali kimondását. Látna a tömeg fenyegető hangulatát, elszaladt a csendőrségre és kérte, hogy a szükséges óvintézkedéseket tegyék meg. Augusztus 5-én reggel az Ilona-tárnához ment s annak munkásait felhívta a munka felvételére. Felszólításának nem lévén eredménye, Pauleanu üzemvezető mérnökhöz sietett s arra kérte, adják ki a munkások fizetéséből leírt összegeket. Pauleanu azonban kijelentette, addig szóba sem áll a munkásokkal, amíg munkába nem állanak. Ő az üzenetet közölte az Ilona-tárná munkásaival, akik aztán az István-tárnához vonultak és az ottani munkásokkal csatlakozva a villanytelephez mentek. Megtámadták a főgépész s leállították a gépeket. Nemsokára megjelent a csendőrmester 6 csendőrrel s Munteanu akkor ismét felhívta a sztrájkolókat a távozásra, de

a munkások addig nem akartak engedni, amíg állítólag letartóztatásban lévő társaikat szabadon nem bocsátják.

Rár a munkások bizalmi embereit az üzemben végigvezették s bebizonyították, hogy ottan senkit sem tartanak őrizet alatt, a tömeg mégsem osztott szét. Ő egész éjszaka a villanytelepen tartózkodott, de tagadja azt, hogy a tömeget izgatta volna azzal, hogy katonaság ugysem fog rájuk löni. Hatodikán reggel Déváról karhatalom érkezett. Rozvány prefektus felszólította a sztrájkoló munkásokat egy tárgyalóbizottság kikielérésére, de a tömeg erről hallani sem akart sőt szidalmazni kezdte a prefektust. A karhatalom puskatussal akarta a tömeget szétzavarni, de ekkor a munkások soraiból eldördült egy revolverlövés, amelyre sortűzzel válaszolt a katonaság. A lupényi nagy pör másik fővádlottja, Bucimann Pával nagyjában hasonlóképpen adja elő a vérfürdőt megelőző események történetét.

A hétfői tárgyaláson a két fővádlott kivül 18 vádlottat hallgattak ki, ma délelőtt pedig újabb 22 vádlottat. Ezeknek

vallomása abban egyezik, hogy a munkások a villanytelep elfoglalásakor és a sortűz előtt nem voltak semmiféle öldöklő szerszámmal felfegyverkezve.

A másodrendű vádlottak tömegéből senki sem tud arról, hogy a tömegből a karhatalomra rálöttek volna, sem pedig arra, hogy ezek kezét emelték volna aatonákra.

A tárgyalás folyik. Nagy feltűnést keltett a tárgyalás megkezdése után, hogy Munteanu védőügyvédeképpen Maxim dr. bukaresti állami ügyvédet jelentették be. Maxim dr. azonban még nem jelent meg a tárgyaláson s megérkezéséig a bíróság Munteanu mellé Abraham József dr. ügyvédet rendelte kihivatalból.

Sürgősen rendezik a brassói repülőgyár adósságait

Bukarest, október 20.

A brassói repülőgépgyár vezérigazgatója ma kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt, akinek jelentést tett a hatalmas üzem válságos helyzetéről. A vezérigazgató előadta, hogy a repülőgépgyár már 6 hét óta nem tudta kifizetni a munkások járandóságait s ha az állam

a gyárral szemben fennálló 300 millió lejes tartozását ki nem egyenlíti, akkor rövidesen üzemét sem tudja folytatni. Az uralkodó tudomásul vette a vezérigazgató jelentését és megígérte, hogy a repülőbéllyegek árusítása révén begyűlt jövedelemből rövidesen kiutaltatja a brassói repülőgépgyár követelését.

TOMCSA Nagyságos asszonyom, szabad egy szóra?...

Mindenekelőtt ne haragudjon Asszonyom, hogy minden bejelentés, közvetítés, sőt minden előzetes kötelező manőverezés nélkül, csak úgy idetolalakodom.

En különben sem akarok kegyedtől semmit, sem tudat alatt, sem felett, sem körül, sem között, sőt mögött se. Éme kijelentésemmel, úgy nélem, kiérdelem, felkeltem, ha szabad magamat így kifejeznem: felcsigázom az Ön érdeklődését s kesélyességem iránt, már annyiban, hogy akadhát egy ember — közzé férfi — aki merészel kegyedtől nem óhajtani semmit.

Ó, én már nem óhajtok több könnyet és vért és jajt. És filmet sem. En csak éppen mondani szeretnék kegyednek valamit. Valamire emlékeztetni szeretném és felöltve a Kassanru-leplet, pontrolpontra megjósolni valamit.

Kegyednek egy kijelentésére szeretnék egy pár sorban reflektálni, kérelemül, tolakodva, — s most veszem észre, mikor zavaromban arcomon matatok — borotválkozatlanul.

Kegyed egy megjelezést, egy fogadalmat, egy őszinte hitvallást, kegyed egy esküt tett barátnőjének egy gyöngyszínű alkonyon és véletlenül éppen közelben voltak hallószerveim.

On, Asszonyom, az említett alkonyon, egy hölgy fején meglátott egy ilyen legújabb divatu kalapot, efféle pörgét, mely hetykén és kihívóan ült a hölgy jobb szemén, míg fejebubján a haját lepke szellő és a munkanélküliek sóhajai lebegtettek. A kalapon tökéletesen érvényesült az a hiány, mely ezt a maroknyi barszonty tulajdonképp dípcikké avatta és nem hiányzott róla a rehabilitált strucc sem. A kalap kétségtelenül párisi model volt: fölösleges, drága és — ami az efféle dívatkreációkban a legvonzóbb: érthet-

len, értelmetlen és magysemmisítően logikálan volt.

On, Asszonyom, egy pillanatra elmerengett a hölgy kalapján, aztán odafordult barátnőjéhez és szóról-szóra a következőket mondta:

— Na, esküszöm neked, hogy egy ilyen fel nem tennék a fejemre a világ minden kincséért sem.

Ezt mondta On, Asszonyom, rövidet kacagott és eltűnt szemem elől a nagy-piros színes forgatagában. Eltűnt minden bizonytalansággal, de színei belehullottak lelkembe s azokat boldogan kötöttem be lelkem egyik csücskéjébe.

Boldogan — mondom — meri higgye meg jót esik hallani az Idők hangját, melyet On kijelentésével reprezentált On, Asszonyom, az a rabszolga, ki már tudatára ébredt annak, hogy nem a formások teszik az életet. On az az individuum, ki a konvenció hig leve alól kikidugja a fejét, hogy egyet szippantson a felszabadult egyéniség szabad, tiszta levegőjéből. On az a jószándék, melyből már építik azt az utat, mely négre is csak el fog vezetni oda, a diadalmas Lényeg trónjának zsámolyához. On egy harang, bátor kiáltás a józanság kék csúcsáról. On egy kilométer-űző, melynél az egyén ledobta magát a ráoktrojált paprikajancsi-mezt és felöltötte a megérthetőség egyszerűségéből szőtt és a természetesség motívumaival díszített palástját. On, Asszonyom, szobrot érdemel — lábai alatt egy legázolt pörge-bálpány strucc-tollas roncsaival. Asszonyom! engedje meg, hogy méltatlan ajkam a tisztelet, csodálat és az imádat egyik válfajának felemelő érzetével illethesse kezét.

Persze, addig is, míg On szobrot kapna, hazamegy, a látott kalap sápadt emlékével, legbensejében. Hozzáül uzsonnához, azzal a boldog érzéssel és szenzáció-párással, melyet csak akkor erünk, mielőtt hozzáfognánk étkezni vagy szeretni. Ekkor úgy érzi, hogy valami megzavarta ezt a derűs harmóniát; valahol valami buta kéz logikátlannal és bosszantóan per valami pinnyogó hangszert. Ugy érzi, hogy valami hiányzik önből, valami

nincs rendjén s ezt a megmagyarázhatatlan érzését csak úgy tudja formába önteni, hogy leszidja a szakácsnét, amiért nem friss vajat szerzett be.

Aztán, ami évek óta nem történt Onnel: nem uzsonnázik.

Ledől a szelontra, a következő pillanatban felugrik. Telefonul a férjének, előveszi a lánykori naplóját, zongorázik, olvas, megfürdik, — menekül valami elől. A vacsoránál összevesz a férjével és sirva alszik el. Azt álmodja, hogy egy óriási struccon lovagol.

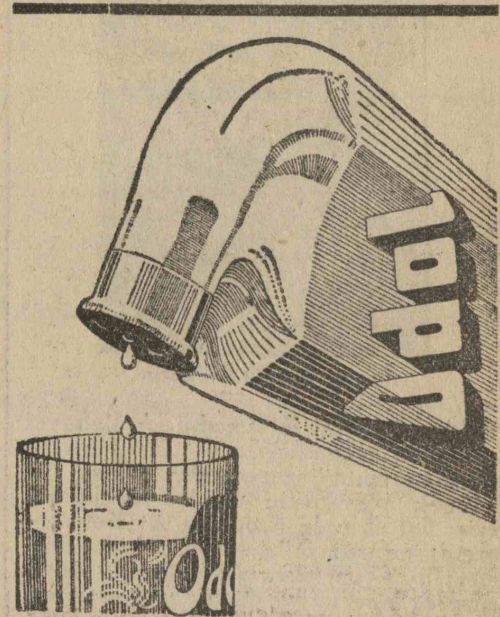
Reggel összetörve ébred és a szobalányt elküldi a fenébe.

Délelőtt az utcán ügyelege, mintha valami, ami már rég győtri, gondolatba patanna. Mintha valamit keresne, amit aztán rövid időre megint elfelejt. Ugy emlékszik Önnök, hogy egy kirakatban jobban megnézett valamit s még azt is sutogta: „kétezer, kétezeröttszáz...”

Aztán visszafordul és belép a kalapszalónba. Zavart, nem néz semerre sem és kér valami szalagokat. Közben „véletlenül” tovább lők egy „pörgét”. Elsápad, dobol a pulton, nem tetszenek a szalagok, s a kesztyűje helyett „véletlenül” egy kalapot fog meg. Pörgét persze. Felemeli, de csak éppen, hogy rávillantja a szemét. Pénzt lők a kisasszony elé és kirohan az üzletből.

Délben a férje megkérdezi aggodalmas hangon, „mi bajod fiam?” On sóhajt és legyint. Legyint és sóhajt.

A férje faggatni kezdi. On könnyekkel

ODOL

fertőtlenítő hatású, felfrissíti a szájat és a fogakat tisztán, szépen és egészségesen tartja.

szemében, tagadhatatlanul küzd önmagával. Nyomorultnak nevezi önmagát, akaratnélküli bábnak, a nyomorgók millióira igyekszik gondolni, szenved, vergődik, aztán... aztán előáll a férjének, hogy egy kalapra lenne szüksége. S ha már úgy is feltétlen kell, miért ne venne egy divatosat. Összehull, összeomlik és azt mondja: „tudod fiam, lehetne egy olyan... olyan... pörgét...”

Az On férje ezt megígéri. Azt mondja, hogy estére majd hoz pénzt.

Délután a font esik husz pontot és kegyed egy tönkrement ember minden vagyonára.

On, mikor erről értesül, egy kis pörge kalapot lát ugrálni szemei előtt. A kalap mind nő, nő, végre már akkora, hogy On megsemmisültem hull bele. Elájul.

Mikor magához tér, lerohan az utcára, leüti az első embert és elveszi a pénzét. Betámaszkodik a kalapszalónba és megveszi a kalapot.

Persze, a pörgét.

Aztán diadalmas mosollyal, a kielégültség vibrálásával arcán, végigsétál a korzón.

Persze, a pörgében. Talán még véresek lesznek a kezei...

Bizony így lesz ez Asszonyom, egész addig, míg csak nem lesz divat a jószág és szeretet. Amiben, azt hiszem, benne lennének a férjek is, ha másért nem, azért, mert ez a divat nem kerülne pénzbe.

Addig is, ne haragudjon Nagyságos Asszonyom, hogy egy pillanatra megállítottam. Ne haragudjon és főleg ne rancsolja a szemöldökét, hiszen az Ön előtt, égen és földön egyetlen tekintély, a kozmetikus említette is, hogy ez nem tanácsos...

Hajmosás után — hajfénypor!

A SCHWARZKOPF-HAJFÉNY-POR hajának azonnal frissességet és rugalmasságot ad és ezáltal szép természetes fényt! Mossa tehát haját hetenként rendszeresen SCHWARZKOPF-SHAMPOON-EXTRA — val és öblítse utána SCHWARZKOPF-HAJFÉNNYEL, amely minden csomaghoz ingyen mellékelve van.

SCHWARZKOPF-EXTRA

az egyedüli Shampoo hajfényporral

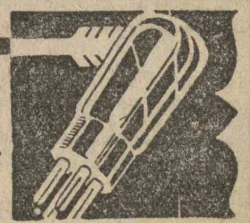
KEPVESELET: „PHARMAG”, BRASOV

HASZNÁLJON RÁDIÓJÁHOZ KIZÁRÓLAG

LÁMPÁT AMELY TÖKÉLETES VISSZAADAST BIZTOSIT

Kinai-japán hadüzenet — genfi világításban

A militarista Japán és a pacifista Kína

Genf, október hó 20.

Elég annyit tudunk, a mandzsuri események megértéséhez, hogy egy rendkívül sokat szenvedett nép sikoltott segítségért a tanácshoz afeletti elkeseredettségében, hogy a japán militarizmus gőzhengere keresztüljárjon rajta. Az utóbbi időben naponként befutott vagy nyolc-tíz távirat a Főtitkárságra, amelyekben a harctéri jelentések tömör izgalmai közt panaszkodik el a sanghai kormány a japán haderők új, meg új előrenyomulását és a kínai városoknak a japán légi haderők által történt bombázását.

Kína tehetetlenségét jobban megértjük, ha figyelembe vesszük, hogy az óriásországban a nemzeti érzés csak nap-

délytől lefojtott méltóságteljes tónusán kiöntötte mindazt, ami a pillanatban négyszázmillió testvérének a szívében fekszik, hogy az újságírók vele éreznek.

Közben Joshiwaza a szivarja füstjét fujja olyan arccal, amelyen egy izom sem mozog, Grandi pedig, aki félábrán az Ocean tulsó partján jár, tenyerébe temeti a szakállát és úgy figyel. Nagyon nyugodt benyomást tett az üvegteremben lord Reading angol külügyminiszter, aki első ízben van Genfben és a történelmi fontosságú ülésre az egyszerűen öltözött szikár lady Reading is elkísérte. Mellette mosolyog szokott szfinkszerű titokzottságával Sir Eric Drummond főtitkár, akiről leri a meglepettség afelett, hogy ha csakugyan rákerül a sor és a Népszövetség „energikusabb rendszabályokat” fog foganatosítani a Briand-

Kellog paktumot lábbal tipró Japán ellen, szóval ebben az esetben — mint azt az északamerikai Egyesült Államok kormánya tegnap közölte, — az Unió százszázalékosan támogatná a Népszövetség eljárását.

Mert Genfben komolyan számolnak az azzal a lehetőséggel, hogy Kína végül is türelmét veszti és háborút üzen Japánnak.

A hangulat illusztrálására egy kis képet vetíték ide. Midőn a delegátusok elhagyják az épületet, már forrón tűz a nap. Az épület előtt kínai leány szokatlan tartalmu röpecédulát osztogat. Ez a címe: „Mivel magyarázhatjuk meg, hogy a büös Japán a pacifista Kína ellen támad?” A naivitástól sugárzó írás egyetlen kínai polgár aláírását viseli, de szintén négyszázmillió ember gyűlöletét szikrázza.

Egyszerre egy szép vonal, elegáns, üde japán leány is kilibben az épületből egyik fiatal honfitársa kíséretében. A kínai leány fel sem néz rájuk, de szokásból nekik is átnyújtja a japánellenes röpiratot.

A japán fiatalember és a leány mosolyogva átfutja a röpiratot, eldobja és gondtalanul csevegve továbbmegy.

Igy fest Genfben egy kínai-japán hadüzenet....

Seidner Imre.

Kolozsváron sokaknak melegük van Lőrinczy Mózes elfogatása miatt

Hetek óta tartó bujkálás után rendőrkézre került a betétkönyvham sító bankigazgató

Kolozsnár, október 20.

A hónapok óta bujkáló kolozsvári bankcsaló, Lőrinczy Mózes, végre rendőrkézre került és

legkésőbb csütörtökön erős fedezettel megjelenik a kolozsvári ügyészség előtt. Lőrinczyt a besszarábiai Soroca-község közelében fogták el, ahol Kolozsvárról való szökése óta bujkált. Most már nyilvánvaló, hogy Lőrinczy csak taktikából dobta el ruháit a Dnyeszter-partján, hogy ezzel azt a látszatot keltse, mintha csakugyan átszökött volna Oroszországba. Ugyanekkor más ruhába öltözve, a román parton maradt és mostanra sikerült magát a hatóságok szeme elől elrejtjenie.

A sorocai rendőrség jelentette először Kolozsvárra, hogy Lőrinczyt elfogták. Az

egykori jóvágású, kitűnő megjelenésű bankigazgató,

erősen le van fogyva, borotválatlan, ruházata elhanyagolt, mindenképpen meglátszik rajta, hogy a rejtőzés és az elfogatás veszedelmének izgalma megviselte.

Kolozsváron Lőrinczy elfogatásának híre természetesen óriási szenzációt keltett. Ahogy Lőrinczy apósa, György Viktor magát kifejezte — egyeseknek most „nagyon meleg lehet”. Munkatársunk felkereste Lőrinczy családját és az Autoglob-vállalatot, amelynek Lőrinczy egyik tulajdonosa volt és úgy családtagjainak, mint alkalmazottainak az a véleménye, hogy ha Lőrinczy vallani kezd, úgy sok minden más megvilágításba kerül.

Összevesztek Matuskán

A magyar kormány átnyújtotta a Matuskára vonatkozó kiadatási kérelmet

A magyar és német rendőri delegációk váratlanul elhagyták Bécsset

Bécs, október 20.

A „Montagszeitung” jelentése szerint a bécsi magyar követ ma átnyújtotta az osztrák külügyminiszteriumban a magyar kormány Matuskára vonatkozó kiadatási kérvényét.

A lap úgy tudja, hogy az osztrák hatóságok azon az állásponton vannak, hogy semmiesetre sem adják ki Matuskát, mert az anzbachi merényletért az osztrák bíróság kell, hogy először felelősségre vonja a merénylőt.

Az osztrák hatóságok eljárása egyébként a legrosszabb vért szülte a Bécsben tartózkodó magyar és német rendőri de-

legációban. Az osztrákok ugyanis, akik eleinte nem is akarták lefogni Matuskát, most hűség kérdést csinálnak az ügyből és mindenképpen maguknak akarják vindikálni a tömeggyilkost. Az Est mai száma gunyos hangú vezércikké köztül, amelyben azt írja, hogy Matuska jelenleg békésen pihen egy fehér kórházi ágyon — mint ismeretes ugyanis rabkórházba szállították — s csak után holnap majd arra virradunk, hogy valami nagy osztrák kitiintetést is adnak neki.

Schweinitzer magyar rendőrkapitány valamint németországi kollégája tegnap váratlanul elutaztak az osztrák fővárosból.

Ötven kisdíjakot emeltek ki a temesvári reáliskolából

Az áldozatkész tanárok és a kiméletlen miniszter

Temesvár, október 20.

A temesvári német-román reálgimnázium első osztályának felvételi vizsgájára, annyi növendék jelentkezett, hogy az intézet vezetősége a tavalyi párhuzamos A és B osztályokkal szemben, az idén egy C osztályt is kénytelen volt létesíteni, amelynek tanulói már 9 hete zavartalanul látogatták az előadásokat. A közoktatásügyi miniszteriumnak annak idején hivatalosan bejelentették a pótosztály megalakítását és hozzáfűzték azt is, hogy

a tanárok nem igényelnek anyagilag többet a megnövekedett teljesítményért.

Tegnap rendelet érkezett a közoktatásügyi miniszteriumból, amelynek értelmében a C osztályból azonnal el kellett távolítani a növendékeket s magát a pótosztályt is tüstént fel kellett oszlatni. Ötven kisdíjak ballagott haza sirva az intézetből.

Szüleik elhatározták, hogy orvoslásért egyenesen a királyhoz fordulnak.

A siker és a hódítás titka

az egészség és az ifiúság Határozottabbá és bátrabbá teszi a fellépését az a tudat, hogy arcán az egészség hamvas színe virul és telt ajkáról az ifiúság üde bibora mosolyog. Ha nem szép, meg sem látják, de ha szép — az Ön az egész világ. A siker és a hódítás guőző fegyvere a „Khasana Superb” ajakpirosító.

A Khasana Superb ajakpirosító minden színtónusu bőrhöz pompásan alkalmazkodik. Tar ósan, izléselesen és feltűnően nekik lópia az ajakra az ifiúság hódító üdeségét. Aki látja, nem is serti, hogy testét az ajka. Ehh'z már csak a Khasana Superb Creme-t kell eldözsölnie az orcáán, hogy az egészség friss piától tegeyen százszor szebbé, mint volt. A Khasana Superb hatásán nem fog sem szél, sem eső, sőt a csók sem Nem test; az arcáról és az ajkáról csak szappannal és vízzel mosható le.

KHASANA SUPERB

Mindenütt kapható!

L 110 L 70

Még ma tegeven próbát egy kis csomag Khasana Superb ajakirral, ára: Lei 20 és arcpirosítóval, ára: Lei 30.

Vezérlelakat

Rom'nia részére: „Gea”-Krayor, Timișoara.

Dr. M. Albersheim, Frankfurt a M. Paris-London

CEGÜNK FENNÁLLÁSÁNAK

25 EVES

JUBILEUMA ALKALMAVAL, VEVŐINK NEK EZBEN AZ ÉVBEN, AZ EDDIGINEL IS NAGYOBB KEDVEZMÉNYEKEKET NYUJTJUK!

SZÉKELY és RÉTI

ERDÉ YRÉSZI

BUTORGYÁN RT.

MAROSVASÁRHELY

FIKOK

BUKAREST

BRASSÓ

KEDVEZŐ FELTÉTESI FELTÉTELEK!

GARANTALT MINŐSÉG! ZENZACIÓS ÁRAK!

— A magas házbekek ellen. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Sfa ul Ne gustoresc kereskedőtestület tegnap este izgalmas gyűlést tartott, amelyen a ház bér leszállítását célzó akciójukat beszéltek meg. Elhatározták, hogy ha a ház urak továbbra is ismeretes álláspontjukhoz ragaszkodnak, demonstrációkkel utcai felvonulást fognak rendezni.

OKTÓBER 22.

Hírek BETEGEK

Nyári emlék ez is. Nem az én emlékem, hanem valakié, aki hallotta és nem emesélte.

Olyan fürdőhelyen járunk a dolog, amelynek vizét csúsz, reuma, köszvény és ilyesmi ellen ajánlja a tudomány. Az ilyen fürdőhely tulajdonképpen közönsége valóban beteg és nemcsak szórakozást keres.

Ambár van szórakozása a betegnek is. A legnagyobb szórakozása a betegnek: betegségéről beszélni. Mert ezt a témát nagyon érti. Mindent elbeszél, amit erről olvasni lehet. Latin szavakat tud, orvosi kifejezéseket. És ezekkel úgy dobálódzik, mint egy egyetemi professzor. Akit operáltak, az másfél óráig tartó izgalmas előadásban tudja elmondani az operáció történetét. Különösen az olyan, akinek operációjánál valamelyes komplikáció is történt.

— Ahogy rá nézel, rólam már lemondtak az orvosok. Már kátför-injekciót is kaptam.

És büszkén szénéz, azzal a pillanással, amellyel Lindbergh nézett körül, mikor leszállt az óceán után Európában. És halljuk meg, az ilyen kátför embernek joga is van ehhez a büszkeséghez. Ő megszemből jött vissza, mint Lindbergh. Ha ugyan nem tődt egy kicsit. Mert e tekintetben a beteg olyan, mint a vadász. Tehát rá is alkalmazható az a bölcs mondás, amelyet Szűllő Gézáról hallottam, hogy tudniillik az emberek sohasem fültenek annyit, mint házasság előtt, választás alatt és vadászát után.

Ilyenformán a betegben bizonyos speciális önérték fejlődik ki, bizonyos betegségi önérték. Sohasem felejttem el, hogy egyszer Kassán az akkori helyőrség tisztikara meghívott ebédre s asztaltszomszédom így mutatkozott be:

— Én vagyok a miskolci halott.

És nagyon meg volt sértve, mikor erről nem tudtam rögtön, hogy kicsoda. Vele tudnillik az történt, hogy fejsebet kapott az északi fronton és mint hősi halottat Miskolcra szállították. Miskolcon a rapatalon felült, csodálkozva körül nézett és megkérdezte, hány óra. Tetszhalott volt, felgyógyult. (Remélem, maig is él kitűnő egészségben, igen kedves ember volt.) Olyan büszke lett azután különös esetre, hogy megsértődött, ha valaki ezt az esetet nem ismeri.

Hát még akkor mi van, ha két ilyen betegségi büszke találkozik. Természetes, hogy elkezdnek vitélkedni egymással. Mert egyik sem tűri, hogy a másiknak a betegsége legyen érdekesebb vagy fájjon jobban.

Erről szól az a kis dialógus, amelyet illető ismerősöm a fentemlített fürdőhelyen elcsélt. Szép nyári délelőtt volt s az árnyas sétauton ott állt egymás mellett két tolokocsi. Egyikben ült egy csúszos öregúr, másikban ült egy köszvényes öregúr. Természetesen kiki a maga betegségét fejtegette s régül összehasonlítottak azon, hogy melyik fáj jobban. A csúszos ragaszkodott ahhoz, hogy a csúsz fáj jobban. A köszvényes nem engedte ezt a dicsőséget és makacsul oitatta, hogy a köszvény fáj jobban.

Mikor már nagyon hangos lett a vita, a köszvényes így szólt:

— Nézzé, kár ezen vitálokzni. Majd én elmondom magának milyen fájdalom az a köszvény. Akkor be fogja látni hogy maga elbujhat azzal a csúszal. Idehallgasson. Képzelje el, hogy vesznek két srófra járó vaslapot. A két vaslap közé helyezik a maga lárdét s egy külön szerkezettel kezdik a srófkot beljebb csavarni, úgyhogy a két vaslap egyre összszab szorul. Maga már nagyon sziszeg a fájdalomtól. Csavarnak tovább. Maga már ordít a fájdalomtól. Csavarnak tovább. Magának az embertelen szenvedéstől kiűt a homlokán a hideg verejték. Csavarnak tovább. Csavarnak egészen addig, hogy magának már szikrát hány a szeme, a foga csikorog, csavarnak még

egyed, hogy maga rettenes, iszonyu borzasztóan szenved. Na, Ez a köszvény.

Igy szólt a köszvényes és diadalmasan nézett vetélytársára. A vetélytárs pedig, aki mindezek alatt türelmesen bólogatott, egyszerűen így felelt.

— Igen. És meg egyet csavarnak, az a csúsz.

HARSANYI ZSOLT

— Piccard tanár szerdán előadást tart Budapesten. Tudósítónk jelenti: Piccard professzor, a világhírű sztratoszférakutató Budapestre érkezett és szerdán előadást tart a sztratoszférarepüléséről.

— Deyke professzor a bünös a hetven lübecki csecsemő haláláért. Lübeckből jelentik: A Calmette-per mai tárgyalásán Deyke professzor feltűnést keltő bejelentést tett. Elmondotta, hogy oltási módszerét azóta felülvizsgálta és megdöbbenéssel állapította meg, hogy az hibás. Így arra kérte a bíróságot, hogy a hetven csecsemő haláláért egyedül őt ítélje el, mert csak ő a bünös, munkatársait mentse fel. Deyke professzor volt tudvalevőleg az, akinek laboratóriumában a halalos szérumot előállították.

— Ford új várost épített Braziliában. Rio de Janeiróból jelentik: Ford, az amerikai autókirály elhatározta, hogy braziliai gummiültetvényeinek intenzívebb kihasználása végett új várost épített. A gummiültetvények termésének feldolgo-

zására hatalmas laboratóriumokat és tüzemeket létesít s az új várost az építészet legmodernebb elvei alapján teremti meg. Egyelőre 10.000 lakósa lesz az új Fordvárosnak és a lakosság rendelkezésére különféle klubok, színházak, mozik, könyvtárak lesznek s amellet az egész várost a legkötűnőbb vízvezetékekkel és csatornahálózattal látják el.

— ROMÁNIÁBAN ÉRVÉNYES A SZOVJET-HÁZASSÁG. Csernovicből jelentik: Érdekes és Románia területén elvi jelentőségű döntést hozott a csernovici törvényszék egy szovjet házassági ügyben. Moskovits Jakab a háború alatt orosz fogságba esett, ahol később, a szovjet uralom alatt házasságot kötött a szovjet törvények szerint egy orosz nővel, akitől több gyereke is született. Családjával együtt visszatért Romániába, ahol azonban a román hatóságok nem akarták elismerni a házasság érvényességét és a gyerekek törvényességét sem. A szovjet házasságot kötött román alattvaló végigjárta az összes fórumokat, végül a belügyminisztériumtól megint visszakerült a furcsa ügy a csernovici törvényszékhez, amely ma kimondotta a házasság érvényességét. Egyben utasította az illetékes hatóságokat is, hogy a házasságot érvényesnek anyakönyveljék és a gyerekeket is ismerjék el törvényesnek.

— REJTÉLYES EJTÜNÉS. Temesvárról jelentik: Szemes Julia, nagyszalontai illetőségű, 18 éves temesvári cselédleány, három héttel ezelőtt titokzatos körülmények között eltűnt. A nyomozás megállapította, hogy a szokatlan szépségű cselédleányt legutóbb egy barátinője társaságában látták, akitől elvált s egy parkon keresztül akart hazamenni. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy a cselédleányon erőszakot követtek el, majd megölték s a holttestet a Begába dobták. A nyomozás folyik.

— AUTÓBALESETEK TEMESVÁRON. Temesvárról jelentik: Vajda László szállító hatlovas butorkocsijának nekihajtott a végvári autóbusz. Az összeütközés következtében három fő azonnal megdögölt. — A belvárosi tűzoltótorony előtt Köpf Miklós autója összeütközött egy tisztifiaakkal, amelynek kocsiudja a védőüveget összetörve, a volán mellett álló tulajdonost is megsebesítette.

Ertekezletet tartott a mezőgazdasági kamarák szövetsége

Bukarest, október 20.

A mezőgazdasági kamarák szövetsége hétfőn értekezletet tartott a fővárosban. Az értekezleten elhatározták, hogy a kamarák szövetsége interveniálni fog a kormánytól a mezőgazdasági problémák sürgős megoldása végett. A mezőgazdasági kamarák szövetsége legsürgősebb teendőnek a parasztdarabok szanálását, a mezőgazdasági termelésre nehezedő adóterhek megszüntetését tartja, de sürgeti azt is, hogy a kormány gondoskodjék a mezőgazdasági termények ráfizetés nélkül való értékesítésének eshetőségéről is.

— November elejére összehívják a magyar országgyűlést. Budapestről jelentik: Politikai körökből nyert értesítésünk szerint november elejére összehívják a Házat. A napirenden mindenekelőtt az igazságügyi törvények revíziója fog szerepelni.

— Templomot raboltak és felgyújtották a városházát Vera Cruzban. Mexikóból jelentik: Vera Cruz tegnap súlyos vallásellenes zavargások színhelye volt, amelynek során egy katolikus templomot összeromboltak. A tömeg ezután, vallásellenes dalok éneklése közben, a városházához vonult és azt felgyújtotta.

— Egy vármegyei hajdu vérengzése. Budapestről jelentik: Szörnyű vérengzést vitt véghez Szécsény községben Bojos Gyula vármegyei hajdu. Bojos összeveszett feleségével és sógornőjével és tegnap este revolverrel mindkettőjüket agyon akarta lőni. Több lövést adott le a két asszonyra, akik súlyos sebesüléseket szenvedtek. Ezután önmaga ellen fordította fegyverét és golyót röpített a haláltárába. Bojos szörnyethalt, feleségét és sógornőjét eszméletlen állapotban kórházba szállították.

— Öngyilkos lett a megyiilkolt budapesti jósó férje. Budapestről jelentik: Közlöttük, hogy Németh Józsefné, budapesti jósónő a napokban titokzatos körülmények között meggyilkolták. A rendőrség a homályosnak tetsző ügyben érdekes nyomra bukkant. A rákospalotai utjemetőben ráakadtak a jósónő férjére, aki átvágott torokkal, haldokolva feküdt felesége sírján. A rendőrség súlyos állapota ellenére kihallgatta az öngyilkost, az eredményt azonban egyelőre nem közöli a nyilvánossággal, noha minden bizonnyal fény vetődött a jósónő rejtélyes halálának részleteire.

— Még csak ez hiányzik a nyugdíjasoknak... Bukarestből jelentik: A kormány híre szerint azzal a tervvel foglalkozik, hogy a nyugdíjasokra is progresszív adót vet ki. A lapok rámutatnak arra, hogy a kormányra ebből csak a perek özöne származhatik, amennyiben a nyugdíjasok, törvény szerint, nem tartoznak más adót fizetni, mint ami a nyugdíjuk után jár.

— Dr. Jakabffy Elemér lesz a lugosi magyarpárt elnöke. Tudósítónk jelenti: A magyarpárt lugosi tagozatának elnökségét a múlt évben, egy évi időtartamra Nikolics Dániel vállalta el. Tisztsége lejárván, a párt vezetősége dr. Jakabffy Elemérnek ajánlotta fel az elnöki címet. Titkárnak Brandstädter Józsefet választották meg. A párt közgyűlése október 25-én lesz Lugoson.

— Éjjel-nappal lázasan tatároznak a japán hajógyárak. Tokióból jelentik: Közlöttük, hogy Japán elrendelte a haditengerészetének részleges mozgósítását. Az összes japán hajógyárakban éjjel-nappal lázasan tatározzák a hadihajókat. A kínai kormány egyidejűleg behozta az általános hadkötelezettséget.

— Hasszorulás, rossz emésztés, erős bomlási és erjedési folyamat a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett vissza fejlődnek. Számos orvos a Ferenc József vizet mindkétnevelő felnőtteknek és iskolás gyermekeknek — kitűnő sikerrel rendel. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

* SCHMIDTHAUER LAJOS ORSZAGOS-HIRU ORGONAMUVESZ, A BUDAPESTI ZENEMUVESZETI FOISKOLA TANARANAK ORGONAHANGVERSENYE A BRASSOI ROMAI KATHOLIKUS PLEBANIA TEM. PLOMBAN. Felhívjuk olvasóközönségünk figyelmét az október hó 29-én, csütörtökön este 8 órakor tartandó nagyszabású orgonahangversenyre. Reméljük, hogy olvasóközönségünk nem lesz ezáltal közömbös ezen művelőzetnek igérkező hangverseny iránt. Misor Király Lajos dívatizletében, Hackmüller K. kesztyű-üzletében, (Kolostor-u. ca, a sekrestyében és este a hangverseny előtt a templom bejáratánál kapható és annak a megválasztása kötelező. (e)

Szerkesztői üzenetek

Magyar ügy. Ismerjük a szomorú helyzetüket és állandóan foglalkozunk is vele. Tudósítót nem kell leküldetünk, mert van ott állandó tudósítónk, aki alaposan és bátran foglalkozik minden sérelmükkel, legyen az vasutasé, vagy bányászé, vagy más jogtalan-ságot szenvedő emberé.

S. M. A dolgokat elég világosan írta meg és mi hasonló világossággal közöljük önnek, hogy nem közvetíthetünk utazást Oroszországba. Nemcsak a politikai helyzet miatt, de azért sem, mert ilyen levelezésre, utanjárára nincs időnk. Ha az illető ki akar menni Oroszországba, aminthogy akárhányan mennek is, keresse meg az összeköttetést és lehetőséget a bécsi vagy berlini orosz követ-ség útján. Ezt izentitk a mulkor és sajnálatunkra, most sem izenhetünk egyebet.

Zeneszerző. Tessék az aradi Kölcsey-egyesülethez fordulni. Ugy tudjuk, hogy a pályázat már lejárt, de az egyesületnek szuverén joga, hogy elkésve érkezett pályázatot is elfogadjon.

Nemo, Déva. A megyei prefekt útján próbálkozzanak, esetleg a romániai Tooring Club támogatását kérhetik. Sok függ attól, kik önök, milyen társadalmi helyzetük van és várható-e valami kulturális haszon az önök dunai csónakturájuktól? Egyébként úgy dukált volna, hogy mikor felvilágosítást kérnek a laptól, bemutatkozzanak.

Gy. Gyula, előfizető. Tessék dr. Péter Béla urhoz, (Erdélyi Gazdasági Egyesület, Cluj, Attila-ut 10.) fordulni, ő készséggel fog az ön növénygazdasági kérdésére válaszolni.

CSALADI JELENET

Feleség: Ma reggel levelet találtam a zsebedben, női kézzel írva.

Férj: Hidd el, édesem, fogalmam sincs róla, hogyan kerülhetett oda.

Feleség: De van nekem! Ez az a levél, amit a múlt héten én bízam rád, hogy főladd a póstán. (Lustige Sachse.)

PENZUGYEK

— Aggodalmasnak látszol. Mi bajod van?

— A kisfiam, Jancsi, pénzügyi zavarokkal küzd.

— Ostobaság! Hiszen a gyerek mindössze egyéves.

— Igen, de lenyelt egy hatost. (Lustige Kölner Zeitnag.)

GYAKORLATIASAN

Feleség: Nagy verekedés van lent az utcán.

Férj: Szaladj csak oda gyorsan! Hátha majd kereshetsz rajta egy kis tanulmányt. (Fliegende Blätter.)

KEDÉLYESEN

Hitelező: Figyelmeztetem, uram ez az utolsó alkalom, hogy önöl a pénzemet kérem.

Adds: Nagyon helyesen! Már kezdett a dolog kissé terhemre lenni. (Jugend.)

Modern Mozzó BRASSÓ Tel 518

Ma keddtől premier.

Elsőrendű kacagató németül éneklő, beszélő filmjúdonság

OLGA TSCHECOWA, OSKAR KARLWEISS, WALTER JANSSEN, URSULA GNEBELY-ol

A KONCERT

Hermann Bahr vigjátéka filmen

Magyar felirat Western beszéőgép

SZERDAN d u 3-5 ig

Matine 10-15 lej

Spion

Willy Fritsch és Gerda Maurus-al

Cukorbajosok

közölik azonnal pontos címüket, mert fontos és örvendetes hírt akarunk velük közölni:

Choco'at Suchard

București, Str. Traian 59/63.

Fürdőszoba-

berendezési cikkek, gáz és forrócsövek állandóan raktáron.

„Armatura” r. r. t. Fiók cégnél

Brassó, Malom u. 1. (Kut-u. sarok).

HÁZELADÁS

Brassó belvárosban, előnyös fekvéssel, két uccára nyíló fronttal, két nagy gyárteremmel, lakhelyiségekkel és nagy raktákkal, szabad kézből eladó, esetleg kiadó. Ajánlatok „Előnyös fizetési feltételek” jelígre a brassói kiadóba kéretnek. E

— Aki huszonkilencszer nősült. Norman Flood oaklandi (California) lakos huszévi házaselet alati huszonkilencszer nősült. Egyszer bigamiáért elítélték, de összes többi házasságait törvényes uton bontották fel, vagy semmisítették meg.

— Mussolinit meghívták Berlinbe. Romából jelentik: Brüning német kancellár a római követ útján hivatalosan meghívta Mussolinit és Grandi külügyi államtitkárát Berlinbe. Grandi már október végén eleget tesz a meghívásnak, míg Mussolini egy későbbi időpontban utazik.

— A csehszlovák hadsereg létszáma. Genfből jelentik: A csehszlovák kormány ma közölte katonai adatait a népszövetség titkárságával, amely a lefegyverzési konferencia anyagát gyűjti. E szerint Csehszlovákiában a rendes hadsereg 10.221 tisztből, 138.788 főnyi légénységből, 546 katonai repülőgépből áll. A katonai kiadások egyébként közel kétfélmilliárd csehszlovák kópéval tesznek ki. A kiképzések ideje tizennyolc hónap.

— A VEREBPUSZTÍTÓ AUTÓ. Az verebek, amelyek az Egyesült Államok keleti részén azelőtt csapatonként tanyáztak, egyre fogytak. Ennek a jelenségnek az okát a nemzeti múzeum biológusa a számtalan autóból látja. A verebek többnyire az utcákon és az országutakon keresik a táplálékukat és eközben állandó érintkezésbe jutnak a talajon terjedő kipuffogó gázokkal, amelyeknek a legcsekélyebb mennyisége elegendő a kis madarak megsemmisítésére, vagy legalább is olyan fokú gyengítésére, hogy könnyű prédáivá válnak a macskáknak és a kanyáknak.

— Az oliberalisok véresre vertek egy kormánypárti szenátort, mert bíráltni mert a városi tanácsot. Bukarestből jelentik: Felháborító brutalitással érkezett távirati jelentés a belügyminiszteriumba. A táviratot lov sorcamegyei szenátor és újságíró küldte, akit a prefektus védnöksége alatt a polgármester és több városi tanácsos, formálisan véresre vertek. A magukról megelégedett merénylők a Duca párthoz tartozó oliberalisok voltak, az inzultált politikai-újságíró pedig kormánypárti szenátor. A prefektus védnöksége alatt elkövetett merénylet indító-oka — a távirat szerint — az, hogy lov szenátor a helyi lapokban több cikket írt, amelyben élesen megkritizálta a liberális városi és megyei tanácsosok garázdálkodását és több becsületre intette őket. A szenátor tanácsai annyira kihozták sodrúkból a gazdátlanul panamázó oliberalisokat, hogy a cikkekre ököllel és botokkal válaszoltak. A belügyminiszter — mert ezáltal kormánypárti honatya érezte a hátán a gondoltszabadság haldogító balszámát — a legszigorúbb vizsgálatot indította meg az ügyben.

— Új rendőrfőnöke van Bécsnek. Bécsből jelentik: A kormány Steinhausel Ottó eddigi salzburgi rendőrfőnököt bécsi rendőrfőnökké nevezte ki.

— A hitbizományok felosztását követelik Ausztriában. Bécsből jelentik: A „Sonn- und Montagszeitung” értesítése szerint az ausztriai parasztok, különösen pedig a hegyiparasztság körében nagyarányú mozgalom indult meg egy földreform kiharcolására. A parasztok követelik a hitbizományok azonnali felosztását.

— Meggyilkolták az egyiptomi miniszterelnök öccsét. Kairóból jelentik: Sefket pasa egyiptomi miniszterelnök unokaöccsét ismeretlen tettesek revolverrel agyonlőtték. Egyidőben merényletet kíséreltek meg a mohamedán egyetem vezetője, Seik ul Azhar ellen. A merényleteknek politikai hátterük van.

— Vay ur ideges... Budapestről jelentik: Az építési panama tegnap tárgyalásán Vay Kázmér rendkívül idegesen viselkedett és többször az asztalt csapkodta. Hasonlóképpen viselkedett a másik vádlott, Bogdanffy is. Az elnök mindkettőjüket megróttá, mire bocsánatot kértek.

— HUSZONEGYÉVES ÜGYVÉD-KISSASSZONY. A szép, huszonegyéves Cotton Henriette, aki most vitte Florida egy városában első pörét, amelyet meg is nyert, a legfiatalabb ügyvédnője az Egyesült Államoknak. Már tizenhat éves korában riportere volt egy nagy újságnak, három évvel rá pedig jogi tanulmányokra adta magát. hogy bűnügyekben példaként szerepelhessen. Első sikere óta tömegesen keresik fel kliensek.

★ BRASSÓ FEJLŐDÉSE. Örömmel regisztráljuk azt a hírt, hogy az ország egyik legnagyobb bőr- és cipőárúgyára fióküzletet létesít Brassóban. A bukaresti Mocionita hatalmas gyárlüzeme eddig csak a fővárosban fennálló négy detail üzlet útján volt közvetlen összeköttetésben a fogyasztóközönséggel, míg az ország többi részeiben csak viszonteladóknak szállított. Miután a gyár arról nevezetes, hogy elsőrangú termékeit feltűnő olcsón hozza forgalomba, igen örömdetes hír számunkra, hogy éppen városunk lakossága lesz abban a szerencsés helyzetben, hogy ezután bőr- és cipőárú szükségleteit jóval az eddigi árakon alul fogja tudni beszerezni. (be)

PLAKAT AZ ANGOL VÁLASZTÁSI HARCÓBÓL

— Pajtás, segíts munkához, szavazz a nemzeti kormányra.

★ HA FEJFAJÁS KINOZZA, menjen a legközelebbi gyógyszerháza és vegyen egy korty vizet egy kapszula Algocratine-t. Néhány perc múlva a leginkább fejfájás is elmúlik. (be)

★ Dr. Papp Béla orvos, a budapesti Új-Szent János kórház volt orvosa több éves orvosi gyakorlatiáért rendeltetését Bukarestben tovább folytatja. Strada Besarabia fost Accident 31 sz. a. Rendel: d. e. 8—11, d. u. 3—8-ig.

VÉCSEY ZOZTÁN:

A SIRÓ VÁROS

A tábornok leejtette a ceruzát a térképre és most felemelte billiárdgolyó kopaszágú fejét. Kissé gunyos mosoly szaladt szája szögletébe és figyelmesen nézett a mellette álló Bognárra.

— Kérem tábornok urat. Lesz szíves talán véleményét kifejtteni.

A kis katoná felémelkedett, öklöbe szorított kezét a térképre támasztotta és színtelen, monoton hangján beszélni kezdett.

— Katonai szempontból a város megvédelmezését lehetetlenségnek tartom. A cseh csapatok ugyan csak egy irányból közelednek, az oderbergi vasut mentén, és így csupán egyetlen utvonalat kellene megvédelmezni, ami nem nagy feladat. Számbeli erejük sem nagy. Olyan értesüléseim vannak, hogy nincsenek többben ötezenél és csupán két tábori ágyut hoznak. Ezer fegyelmezett katonával meg tudnám védelmezni a várost. De honnan vegyem az ezer fegyelmezett katonát?

A józan, hideg hang egyszerre lehűtötte a kedélyeket. Igaz, honnan vegye elő a tábornok ur az ezer jól fegyelmezett katonát, amikor a kaszárnyákban felborult minden rend, amikor a tisztek szavát kutyába sem veszik és csak azért nem merik őket szelnek bocsátani, mert attól tartanak, hogy a városra szabadtól banda felforgat itt mindent. Honnan vegyenek ezer katonát?

Az állami tisztviselők szakszervezetének elnöke, Hadorján Valér ugrott most fel. A kétségbeesés ritt le az arcáról és szinte sikoltva hangzott a kérdés:

— Mi lesz belőlünk? Hiszen bennünket első nap kidobálnak állásunkból!

Újból a csüggedés lett urrá a lelkekben. A remény és az akarat az első kiábrándító szóra összeomlott.

— Mi lesz velünk? — támadt visszhangja Hadorján kérdésének. Most mindenki magára gondolt, a maga fenyegetett kis létére, a kopott íróasztalra, a melyből idáig úgy ahogy, ki lehetett sajátolni a kenyeret, de amely mellől talán már holnap elrántják a széket. Hivatalnokoknak és katonáknak városa ez és ez a két elem csak rosszat várhat az új uralomtól.

A nagy tanácstalanság, a reménytelen kétségbeesés pillanatában Pista egyszerre csak meglátta az utat. Ez a nagy pillanat, amelyre sóvárgott, ez oldja meg egy csapásra kétségeit, önkínzó marcanizmusát. Egy ugrással az emelvényen temett.

— A várost megvédelmezzük! Aki mást akar és másképp cselekszik, jellemtelen és alávaló. Én majd megszervezem azt az ezer embert, akikre szükségünk van. Négy ágyú áll rendelkezésünkre és egy páncélvonat. A katonai raktárakban van még elegendő felszerelés és van még élelmiszer is. Három napon belül indulunk a frontra.

Az első pillanatban hitetlen, kétségbeeskedő arcok meredtek a padokból a kipirult arcú ifjura, azután üvöltő rivalgás töltötte be a termet.

— Hüvösebb lesz az időjárás. A budapesti meteorológiai intézet hétfő esti jelentése szerint az Északról előretörő viharzóna hatása már Közép-Európában is megérzik. Ennek következtében inkább felhős, mint derült ég és nyugati légáramlások mellett éjszakai fagyok, napal még enyhe idővel.

— Ké a rejtélyes „besugó”? A londoni rendőrség érdekes és izgató problémával foglalkozik egy idő óta. A londoni rendőrfőnökséghez, a Scotland Yardhoz néhány hónap óta névtelen feljelentő levelek érkeznek, amelyekben a rejtélyes feljelentő felhívja a rendőrség figyelmét a város különböző részein elkövetett betörésekre és közli, hogy az elrabolt ékszerek hol találhatók meg. A feljelentő leveleket mindig ugyanazon az írógépen írják és azokat mindig aláírás nélkül küldik. A levelek alapján a Scotland Yard igen értékes fogást tett. A rejtélyes „besugó” a londoni rendőrség „Zinker”-nek nevezte el és feltételezi, hogy nem a rendőrség ismeretlen jóbarátjáról van szó, hanem a londoni alvilág egyik nagyorgazdájáról, aki csak akkor sugja be cinkostársait, amikor nem tud velük az áru átvétele tekintetében megegyezni. Erre következtet a rendőrség néhány rejtélyes hirdetésből is, amelyek a londoni lapokban megjelentek. Így lázas hajszát indított a Scotland Yard a „zinker” után és remélhetőleg rövidesen fel is fedi a veszedelmes besugó kiletét. A nyomozást Eford inspektor, a Scotland Yard egyik legtekintélyesebb tisztviselője vezeti.

★ DR. TOTIS BÉLA, Levelek a fiamhoz. Az ifjúság nem problémái c. alatt írta meg a mai idők legszenzációsabb és legérdekesebb könyvét. Az orvos, az íróművész minden felkészültségével, lebilincselő módon tárja elénk az ifjúság nem problémáinak legtitkosabb, legféltettebb kérdéseit. Szinte kínos őszinteséggel rántja le a leplet azokról a hazug és nap-nap után előforduló problémákról, melyeket szeméremből, szerelemből és felelősségtől való irtózástól, vagy az előítélet elől való félelemből nem merünk egymásnak megmondani. Egy kegyetlen reflektor ez a könyv, mely minden sorával, minden szavával önmagunkba és másokba világít. Egy röntgenapparat ez a könyv, mely átvilágít a testen, a lelken, az agyon, s mintha egy izgalmas filmet néznénk végig, úgy teszi lehetővé, hogy a legkülönbözőbb természetű egyénkeket megismerjük. Ára 85 lej, vidékre portóval 95 lej, utánvétellel 105 lej. — Megrendelhető a Brassói Lapok könyvostályában. (be)

— MIRE TANIT A SZÁZESZTÉN. DÖS ASSZONY? Hogy lesz hosszú életű az ember és hogyan tarthatja meg emellett az egészséget? Aki eléri a száz esztendő, mind másképpen ítélt arról a kérdésről. Soversby Krisztiana, egy angol nő, aki a napokban érte el századik életévét, magas korát és egészséges állapotát tulajdonítja, hogy mint paraszti asszonynak, mindig keményen kellett dolgoznia. Még mostanában is reggel hétkor kel fel és segít a háztartásban. Még mindig szeret olvasni, különösen regényeket. Nézete szerint a modern életmód egészen okos, csak az autók használata, Egyetlen baja az öregnek a szűkesség.

kibújt a színész és egy pad tetejére ugrott, harsányan bekiajtotta a zsvajgó te rembe:

— Talpra magyar, hi a haza!

Még javában tanácskoztak, mikor Pista már az utcán volt. A dóm órája hetekongatott. Kocsiba ugrott és a nagy fel szabadás érzésével mondta oda a kocsisnak:

— Csermely-utca nyolc.

A nemzeti tanács tagjai pedig elméletileg szépen megszervezték az ellenállást, amíg a lovak lassu trappban ügettek ki felé. Elhatározták, hogy a hadsereggel, a város hadseregével állandóan a legbensőbb kapcsolatot tartják fenn. Hetenként két ízben egy polgári és egy munkásnácstag megy ki a frontra, hogy meg hallgassa a katonák kívánságát, hogy megállapítsa, mi szükség mutatkozik a látásban, ruházatban. Gyűjtést indítanak a városban, s azt kiterjesztik a megyére az egész országra. Ha nem tudnának elegendő élelmiszerhez jutni, akkor rekviálni fognak. A statáriális jogot a kormánybiztos gyakorolja, aki mátlól fogja az életnek és halálnak az ura.

Az az indítvány, hogy Végh főhadnagyt a város diszpolgárává válasszák, nem került sorra. Erről csodálatosképpen megelégedtek.

XVI.

Megremegett a keze a kilincsen és az utolsó pillanatban vissza akart fordulni. De aztán benyitott.

A leány kedves mosollyal sietett felé, két kezét megfogta és a karosszékhez vezette, kedvenc ülőhelyéhez, ott a duraszóló kályha mellett.

— Már nagyon vártam. Ma kissé megkészt. Mama a konyhában van és a vacsorát készíti. Na, üljön le szépen és mesélje el, mit csinált egész nap. Gondolom, iciny-picikét reám is?

Kedves kacérság csengett a hangjában, de a gondtalan és bizakodó szeretetnél ez a melegsége még jobban megfájdította a fú szívét.

— Most mindjárt leolvassa az arcomról a valóságot, — gondolta kétségbeesetten Mosolyogni akart ő is, de sehogy sem sikerült vidámságot erőltetni magára.

De a leány nem vett észre semmit, csak csacsogott tovább. A félhomályban megilletődve lesett a fú a nemes profilra és mindinkább érezte a lelken az elmúlt éjszaka súlyát.

Amikor egy-két kérdés szórakoztató feleletet adott, Sári csodálkozva nézett rá.

— De mi az? Mi baja van Pistának? Té tént talán valami?

A májbeteg és akik vakbélirritációban szenvednek, végezzenek komoly kurát tiszta olajbogyóból készült olajjal és megmenekülhetnek az operációtól. — Ezt állapította meg dr. Vevey professzor, a híres tudós is.

Használjon tehát

SASSO

olajbogyó olaj

IGY... ÖLTEM... MEG... ÖT!

Borzalmas színjáték a gyilkosság színpelyén

SZEREPLŐK:

A GYILKOS
AZ ALDOZAT
A VIZSGALOBÍRÓ

Bukarest, október 20.

A gyilkos kiszáll az autóból. Kezei, lábain láncok csörögnek. A detektívek csak alig tudnak az összegyűlt tömeg soraiba közeledni, hogy helyet szorítsanak, hogy beléphessenek a ház kapuján, ahol a gyilkosság történt.

Kezdődik a borzalmas színjáték, rendőri nyelven: a bűnügy rekonstrukciója. A gyilkosnak még egyszer el kell játszania a borzalmas jelenetet.

A GYILKOS JÁTSZIK

Manolescu vizsgálóbíró intésére leveszik a gyilkos kezéről a bilincseket. Kezdődik a színjáték. A gyilkos mellé odaáll az egyik fiatal rendőrkormányos. Ő lesz ennek a furcsa színjátékban a másik szereplője: az áldozat. Már nagy gyakorlata van, az utóbbi években elkövetett nagy bűntények rekonstrukciójánál mindig ő játszotta az áldozat szerepét. Oda lép a gyilkoshoz és megfogja a kezét.

— Nagyon jól van — mondja a vizsgálóbíró — ti most jöttetek haza a korcsmából, ahol megittatok két liter bort. A kapu nyitva volt és te letve átvetted a barátodat az udvaron, nehogy valaki a ház lakói közül meglassa, hogy vendéged van. Így történt?

— Igen — mondja a gyilkos — és be voltam rugva...

— Nem voltál berugva. Te csak azért mentél a korcsmába, hogy „bátorságot igyál ma-

gadba.” Csak ennyire voltál berugva. Meny-nyi pénz volt a barátodnál?

— 1200 lej.

— Mikor tudtad meg, hogy barátodnak ennyi pénze van?

— Még előző nap, amikor megismerkedtem vele itt a ház előtt és elmondta, hogy letelt a szolgálati ideje és az örnagytól, akinél tisztosolga volt, búcsúzóul 1200 lejt kapott.

— Már akkor elhatároztad, hogy megölsz?

— Nem... csak másnap, mikor elmentem vele a korcsmába. Ivás közben gondoltam rá. Amikor elővette a pénzt és cigarettát vásárolt. Akkor elkezdtem inni és...

— Hogy nagyobb legyen a bátorságod?

— Igen... és majdnem be voltam rugva, úgy mentem fel vele a szobámba...

Vége az első jelenetnek. A gyilkos, aki idáig megfeszített erővel gondolkozott minden válaszan és le nem vette a szemét a vizsgálóbíró arcáról, most körülnéz és a detektív arcáról próbálja leolvasni vallomása hatását. Ez a szerencsétlen, primitív ember még most is, az életfogytiglani sötétségére szóló ítélet kihirdetésének előestéjén is próbálja menteni a helyzetét: „Be voltam rugva.” Ezt kétszer is mondta, mintha ezzel még menthetne valamit a sorsán.

A második jelenet következik. A gyilkost felvezetik az épület második emeletére, abba a kis szobába, ahol a gyilkosság lejátszódott.

„Előrehajolt... s akkor megfojtottam!”

Keskeny, félhomályos folyosóra nyílnak a padlásszobák ajtai. A lépcsőfeljárattal szembeni szobában lakott a gyilkos. A szoba olyan szűk, hogy csak a vizsgálóbíró és a színjáték két főszereplője léphetnek be.

— Na kezdjük — mondja a vizsgálóbíró — megérkeztek... most mi történt?

— En először befutottam a szobába, mert nagyon hideg volt.

— És a barátod mit csinált ezalatt?

— Levették... aztán azt kérdezte tőlem, hogy hol tudná megmosni a lábát?

Mondtam neki, hogy menjen ki a folyosóra, a vízvezetékhez. Amikor kiment, én levettem a derekamról a szíjjamat és ide tettem erre a ládára.

— Miért vetted le a szíjjadat?

— Hogy kéznél legyen...

— Akkor már tudtad, hogy szíjjal fogod megfojtani?

— Igen... ezt előre elhatároztam!

— Hogy ne kiabálhasson?

— Igen... mert nem tudhattam, hogy a kiabálása nem hallatszik-e le a többi lakókhoz...

— És aztán mi történt?

— Aztán bejött a szobába és mondtam neki, hogy a katonaládámban vannak rongyok, vegyen ki egyet, azzal megtörölheti a lábát...

— És aztán?

— Előrehajolt és a füllabát rátette a ládára... akkor én hátulról a szíjjammal áthurkoltam a nyakát.

— És...?

— Megfojtottam...

Most siri csend van a kis szűk szobában. A folyosón szorongó hivatalos személyek itt állnak az ajtó előtt és nézik a nagy jelenetet. Az áldozat szerepét játszó rendőr lehajol és olyan mozdulatokat tesz, mintha a lábát törölgetné. És mögötte a gyilkos. A vizsgálóbíró átadta neki a bűnjelként őrzött szíjját. A gyilkos lassu, ügyetlen mozdulattal, ónat-

san, nehogy fájdalmat okozzon a komiszárnak, felveszi a halálos hurkot.

— Nem jól van — mondja a vizsgálóbíró — ha akkor ilyen lassan dolgoztál volna, más képpen történnék minden. Újra! Eppen úgy, mint akkor...

A gyilkos visszamegy az ajtó melletti ládához, óvatosan felemeli a szíjját és macskaleptekkel az „áldozat” mögé oson. És most két villámgyors mozdulat következik. A halálos hurok kétszer az áldozat nyaka köré fonódik.

— Nagyon jól van! — helyesli a vizsgálóbíró. — Ezután mi történt?

A gyilkos hangja egészen rekedté válik. Idáig egyetlen pillanatra sem vesztette el a hidegvérét. Most először lehet észrevenni rajta, hogy az a néhány borzalmas perc mély nyomot hagyott a lelkében.

— Aztán az történt, hogy... én szorítottam a szíjjammal, megpróbált kiszabadulni, de nem tudott... és

— Hadonászott a kezeivel?

A gyilkos szinte nem is hallja a vizsgálóbíró kérdését.

— Szembe fordult velem és... de én csak huztam a szíjj két végét... amikor láttam, hogy a szeme kifordult, már tudtam, hogy hamar vége lesz és aztán...

A gyilkos elhallgat. Látszik rajta, hogy szeretné ezt a tragikus pillanatot még részletesebben elmondani, de nincsenek szavai és csak az apró szünetekkel érzékelteti azt az irtózatot két percet, mialatt az áldozata kiszívódott.

—...és aztán elszállt az ereje és lezuhant a földre és... közben, nem is tudom, hogyan történt, végigkarmolta az arcomat...

Vége a nagy jelenetnek. A komiszárt ott fekszik a szűk szoba padlóján és a gyilkos idegesen simogatja a bal arcát, ott, ahol az áldozata a haldoklása utolsó pillanatában végighuzta rajta a körmeit.

A komiszárnak a ládában

A szűk szoba ajtajában megjelenik a vizsgálóbíró. A rémdráma újabb színváltozata következik.

— Most azt fogod megmutatni nekünk, hogy a gyilkosság után hogyan rejtetted el a hullát a ládában.

A folyosóról nyílik a padlás bejárata. Az ajtó mellett fekszik az első emeleten lakó örnagy hatalmas ládája. Most itt, a láda előtt, folytatódik ez a borzalmas színjáték.

— Ez a láda lakattal volt lezárva?

— Igen.

A száj kellemetlen illata

visszatérőleg hat. Csúnya színű fogak a legszebb arcot is elcsúsztatják. Mindkét szépségűhöz néha már egyszerű használat után eltűnnek a csodásan üdítő Chlorodont-fogpép. A fogak már rövid használat után elefántcsont fényt nyernek. Próbálja meg először egy tubussal. Kis tubus ára 20 Lei, nagy tubusé 32 Lei. Mindenütt kapható.

szemével int és a gyilkos most eljársza azt a jelenetet is, amikor az áldozata még meleg hulláját begyűrte a ládába és rálakította a láda fedelét.

A utolsó jelenet

Most következik az utolsó jelenet. A gyilkos egy héttel később, éjjel négy órakor a ládából ki akarja lopni a holttestet, mivel a padlásról terjengő hullabűzre már figyelme-ssek lettek a ház lakói.

— Felnyitottam a ládát és megindultam vele... nagyon nehéz volt és valószínűleg, mert nagyon szorítottam, a száján ömleni kezdett a vér... a láda is véres lett és csak itt, a bejárat mellett vettem észre, hogy ebből nagy baj lesz. Hiába lopom ki a halottat, még vissza kell jönnöm és fel kell surolnom a vértőlcsát.

— Miért dobtad le a hullát a földszinten?

— Nem dobtam le... nagyon nehéz volt és olyan erős szaga volt, hogy már nem bírtam

tovább cipelni... kicsúszott a kezemből és akkor felnyitott egy eblak és valaki kiszólt, hogy: cine acolo... ki az?

— Megijedtem!

— Igen és akkor már nem törődtem sem-mivel. Visszamentem a szobámba, bezártam az ajtót és azt mondtam magamban, hogy lesz, ami lesz. Annyian laknak ebben a ház-ban, miért éppen én vagyok a gyilkos. Éppen úgy gyilkolhatott volna más is.

★

A gyilkos kezeire újra felteszik a láncokat. Két detektív közre fogja és elindulnak vele. A kapu előtt százakra menő tömeg gyűlt össze. Fenygető morajlás hallatszik és a gyilkos nyaka közé huzza a fejét. Lesütött szemekkel megy az autó felé. Szégyeli magát.

Aki 1200 lejért ölt.

Mint minden demoralizációban, itt is két főszereplő van.

A második a tettes.

Az első a Pénz.

(f. a.)

Titulescu decemberben átveszi a nemzeti-parasztpárt elnökségét?

A nemzeti parasztpárt központi irodája cáfolja a híresztelést

Bukarest, október 20.

Maniu hiábavaló kapacitálása után, hogy a nemzeti-parasztpárt élére visszatérjen, most ismét Titulescut emlegetik a párt új elnökének.

Egyes verziók szerint Titulescu decemberben már át is veszi a nemzeti-parasztpárt ügyeinek intézését

és az ugyanekkor összeülő végrehajtó bizottság nem is választ új elnököt, hanem már csak egyszerűen tudomásul veszi Titulescu elnökké való delegálását.

Érdekes mindenestre az, hogy a nemzeti-parasztpárt bukaresti központi irodájában, ahol bukaresti szerkesztőségünk a Titulescu-kombinációról érdeklődött, a hírt kategorikusan cáfolták.

— Popescu Cézár államtitkár visszaérkezett Bécsből. Bukarestből jelentik: Beszámoltunk már arról, hogy a román-osztrák kereskedelmi szerződés megkötése elé nehézségek gördültek. Popescu Cézár kereskedelemügyi államtitkár ma délután vissza is érkezett a fővárosba, hogy a kormányának jelentést tegyen a tárgyalások állásáról s beterjessze annak az ideiglenes, 6 hónapra szóló egyezménynek a tervezetét, amely a végleges román-osztrák kereskedelmi szerződés megkötéséig is hivatva lenne a két állam gazdasági kapcsolatait szabályozni.

Tőzsde
1931 október 20.

Zürich (myítás): Berlin 118 és három-negyed, Amsterdam 207, Newyork 510, London 19.85, Páris 20.09, Milánó 26.40, Prága 15.10, Budapest 90.02 és fél, Belgrád 905, Bukarest 305, Varsó 57, Bécs —

Csak 3 hétig

RENDKIVÜLIEN MÉRSÉKELT ÁRAK

Okt. 15—Nov. 10

Fokozza rádiójának élvezetét a gép felfrissítése által. Használja ki a Tungram által nyújtott alkalmat és cserélje ki régi lámpáit egy modern Tungram-Barium szériával, mely az alábbi áron kapható!

Csak viszonteladók útján, fix árak!

1 db és hálózati tápszerű készülékek részére	Speciális csövek nélkül	2 db. speciális csővel
Csősorozat 3 csőből	Lei 600 bruttó	Lei 760 bruttó
" 4 "	" 800 "	" 1000 "
" 5 "	" 1000 "	" 1300 "
Hálózati váltóáramu készülékek részére		
csősorozat 2 plus 1 csőből	" 620 "	" 800 "
" 3 " 1 "	" 1000 "	" 1300 "
" 4 " 1 "	" 1300 "	" 1950 "
" 5 " 1 "	" 1600 "	" 2000 "

TUNGSRAM BARIUM

MAGYAR DIÁKOK

tündöklése és nyomorusága a román fővárosban

VESZÉLY FENYEGETI A BUKARESTI MAGYAR DIÁKOTTHONT

Bukarest, október 20.

Pár hét óta feltűnően megszaporodtak a fiatal arcok a bukaresti utcákon s így még annak is, akinek nincs gondja vele, tudomásul kell vennie, hogy bevonult az „egyetemi polgárság”. Megélénkült a főiskolák környéke, a különböző fakultások és akadémiák előcsarnokai, folyosói újra benépesedtek.

Előadások, kivéve a szépművészeti és zeneakadémiát, még sehol nincsenek, de már megkezdődtek és javában folynak a beiratkozások, felvételi vizsgák és az esedékes szigorlatok. S fő a feje golyának, öreg-diáknak egyaránt. Az egyetemi élet régi romantikájának nyoma se látszik: az általános nyomottság hatalmába kerítette a diák-kedélyt is. A rideg folyosókon fehér holló a vidám, mosolygós tekintet, pedig csinos, jóképű diáklányok bőven tarkítják az egyetemi polgárság csoportjait. Sőt, csak ritkán ötlök az ember szemébe betyárlakodó, kihívó gomblyuk-jelvény, kampós-kereszt és ehhez hasonló is, amely még nemrégiben olyan sünni demonstrálta a mögötte meghúzódó elfogultságot, nemzeti, vagy felekezeti gyűlölséget.

Nehezebb lett a diák-élet, erősen meg-

csappant az egykor bőkezűen osztogatott ösztöndíjak és otthon-kedvezmények száma, hátrább szorultak hát a fenyegetések agarái. Megszigorították a felvételt, a vizsgákat, fokozottabb a verseny, mint bármikor.

Alig van egyetemi fakultás és akadémia, amely ne állana a jelentkezők valószínűs rohamai alatt. Mindenütt sokkal többen szeretnének beiratkozni, mint a mennyi a megszabott hely. Mert ki nem mondottan ugyan, de lényegében csaknem valamennyi főiskolán „numerus clausus” szab gátat a túltengő tudomány-szomjnak. A szabad verseny elvét ezen a téren is kényszerzubonyba erőszakolták.

Ebben az elkeseredett, komor túlekedésben mintegy másfélszáznyi erdélyi, kisebbségi magyar diák igyekszik az idén kiharcolni helyét a felsőfokú tanulás és diploma-szerzés homályos napja alatt. Kettőzött erőfeszítésre van szükségük, mert kétszerannyi a hendikep-jük, mint a többségi diákoknak. Hátrányban vannak úgy az anyagi feltételek, mint az anyanyelv szempontjából. De szívósan állják a sarat s keservesen csak kiverek-szik a be-, vagy továbbjutásukat a bukaresti főiskolákon.

A bukaresti magyar diákokthorban

Az előretolt állás, a bástya, amelyből a magyar diákok zöme ostromát a román felsőiskolákban való tanulási lehetőségeiért s ezen a réven a különböző pályákon való érvényesülésért intézi, szerény, szűkös berendezett diák-otthon a Str. Sf. Voievozi 50 sz. házában, a református elemi iskola szomszédságában.

Nem egészen négy esztendeje, hogy — főleg az Országos Diákszegély támogatásával — fennáll a 60–70 kisebbségi magyar főiskolai hallgatónak szállást nyújt. Havi 2–2500 lejből megélhet itt a szerény igényű egyetemi polgár, ami nagy segítség, mert egy ilyen együttélésen kívül, aminek az előnye más tekintetben is felbecsülhetetlen, legalábbis kétszer, ha nem háromszor ennyibe kerülne a létfenntartása.

Most már minden hely foglalt az otthonban, amelynek az élen még a múlt év óta, a november elsejére kitűzött évzáró és tisztújító közgyűlésig Szűcs és Milotay végzett tanárjelöltek állanak, mint az ifjúsági előjáróság vezetői.

UJ NEHEZSÉGEK MINDEN VONALON

Az otthon lakói közül máris sokan ké-

szülnek különböző vizsgákra. Legtöbbjük gyógyszerészeti- és állatorvostanhallgató s csak ezután következnek számarányban a jogászok, tanárjelöltek és mások. Állatorvosi, ipari mérnöki és rajztanárképző akadémia ugyanis csak itt van olyan, amelynek diploma-kibocsátási joga van.

A gyógyszerész-gyakornokokra ugyan csak ráhúzták a numerus clausus vízes lepedőjét. A felvételi vizsgákon sokkal nagyobb az elbuktatottak arányszáma, mint az előző években s ráadásul a beiratkozási díjat az eddigi egyezer lejről háromezerkétszázra emelték fel. Így is próbálják csökkenteni a patikus-szaporulatot, azt a túlszűkítést, amely ezen a pályán az utóbbi években keletkezett.

A hatéves állatorvosi akadémia csak száz új hallgatót vesznek fel, viszont közel négyszáz jelentkezők felvételre. Jó lesz, hogyha a 15 magyar jelentkező közül 3 bejut az első évre. Itt is emelték a beiratkozási és vizsgadíjakat.

Az orvosi kart több, mint hatszáz „golya” rohamozta meg és csak legfeljebb százötvenet vesznek fel, mégpedig az érettségi vizsga és a felső-liceum osztályok közép-osztályzata alapján, amelyet

7.90-ben állapítottak meg. Valószínűnek tartják, hogy az idén egyetlen magyar diák sem jut be a bukaresti egyetem orvosi fakultásának első évfolyamába.

A joghallgatóknak is megvan minden okuk a panaszra. Eddig 6 vizsgaszesszióban kellett letenniük egy-egy év öt tárgyból a vizsgát, most három szesszióban kell ezt elvégezniük, különben az egész évet ismétlik. Másrészt végbizonyítványt csak akkor kaphatnak, ha minden évről legalább egy jeles minősítést tudnak felmutatni. Arról, hogy mi lesz a sorsa azoknak a másod-, meg harmadéveseknek, akik eddig nem számoltak ezekkel a feltételekkel, nem rendelkezett a jogi kar dékánusa.

A nehezítéseknek egész légióját sorolják fel a küzködő magyar diákok, akiknek évről-évre kinosabb akadályversenyt kell megfutniuk, ha meg akarják szerezni a boldogító, de mindinkább kétesértékű diplomát.

Veszélyben a bukaresti magyar diákokthor

Ismét az otthon jelentőségére terelődik a szó.

— Mi már csak novemberig visszük az ügyeket. Hogy azután mi lesz, nem tudom. Az otthon múltévi bérének a felét ugyanis mindeddig nem sikerült előteremtünk és kifizetnünk. Tulajdonképpen már kétszáz ezer lejfel tartozunk a bukaresti református egyháznak, amely pedig tanítóit fizeti ebből az összegből. Megeshetik, hogy

az otthon fel fog kelleni osztatni, ha nem jön sürgősen támogatás Erdélyből.

Statisztikákkal igazolja, mit jelent ez az intézmény Erdély számára. A múlt évben Háromszék megyéből 20, Alsófehérből, Brassóból és Szatmárból 11–11, a többi megyékből pedig 5–10 bukaresti egyetemi hallgató lett itt barátságos és segítő otthon. Beláthatatlanul súlyos csapás volna a Bukarestben tanuló magyar

AZ ELSŐ MAGYAR ÉPÍTÉS

— A legnagyobb gyengén itt az egyetemen, — mondja az egyik újdonsült főiskolai polgár —, hogy bennünket Erdélyben, a kisebbségi középiskolákban mindenekelőtt az érettségi tárgyakra készítünk elő, csak hogy minél biztosabban megússzuk a bakkalaureátust. A többi tárgyak elhanyagolódnak s ennek az itteni felvételi vizsgákon iaszuk meg a levét. A műegyetemen, meg az állatorvosi akadémián például a matematika és a természettudományok a felvételi vizsga fő tárgyai s ezekből rendszerint gyengén vagyunk hazulról eleresztve.

Igy néz vissza „a golya” kritika, szemmel liceumi tanulmányaira s e megállapításait meg kellene szívelelniük a kisebb-ségi középiskolák tanesztületeinek.

S éppen ezért büszkén mesélik, hogy ma tette le végös vizsgáját és került ki a bukaresti építészeti akadémia az első magyar építész, Katona József nagynéje diák személyében.

diákok életére, ha ez az otthon megszűn-nék. Nem szabad elfelejteni, hogy az otthonnal párhuzamosan ez az intézmény fészke a Koós Ferenc-kör diákosztályának is, amely 120–130 tagot számlál s ezzel felekezetre való tekintettel felöleli a bukaresti magyar főiskolai hallgatók 80 százalékát.

Inog a bástya, amelyből az erdélyi magyar diákok érvényesülésükért harcolnak. A Bukaresti diák-otthon megszűnése még gyötrelmesebbé tenné ezt az amugyis nagyon keserves és derűtlen küzdelmet, éppen manapság, amikor a külföldön való tanulás lehetőségei is egyre jobban elzárulnak. Nem képzeltető el, hogy a kisebbségi magyarság pusztulni hagyjon egy ilyen szerepet betöltő intézményt, amikor a legnagyobb szükség van rá.

Kőrösi Sándor

Színház * Művészet

Heti műsor:

KEDD: Okos mama.
SZERDA, CSÜTÖRTÖK: Harapós férj. Operettújdoncság, először.
PÉNTEK, SZOMBAT: Lehullott a rezgő nyárfa. A legmagyarabb operett.
SZOMBAT EJJEL 11 ÓRAKOR: Fenevad, Csak felnőtteknek.

MA ESTE: OKOS MAMA. Másodszor játszik ma este a magyar színházban az Okos mama című operettet, Tóth Boriskával a címszerepben. Ez a nagyszerű darab Brassóban is egy csapásra befutott, biztos, hogy ma este is telt ház közönsége fogja végigtapsolni a remek operettet.
SZERDÁN: PREMIER. Komjáthy Károly

operettjét, a Harapós férjet hozza ki szírdán és csütörtökön a színtársulat. A budapesti operettszínház egyfolytában több, mint százszor játszotta a Harapós férjet és még ma is slágere az operett színpadoknak. Tele humorral, nagyszerű ötletekkel és remek zenészmokkal a darab és különösen az „Ipafáji pipa” című dal aratott nagy sikert. A Harapós férjet a színtársulat legjobbjai játsszák, különösen Dancs Iónak, Berecz Magdának és Kalmár Ferencnek jutott kitűnő szerep.

LEHULLT A REZGŐ NYÁRFA... Erdélyi Mihály magyartárgyú operettje a színház következő slágere. Az operett a legszebb magyar nótákkal van teletűzdelve és azokat Tóth Boriska cigányzene kísérettel énekei.

SZOMBAT ÉJSZAKA felnőttek részére tart előadást a színház. A „Fenevad” című bohózatot hozza ki a színtársulat. Tekintettel arra, hogy a darab sikamlós, az előadást csakis felnőttek nézhetik meg.

Jegybevitás és elővételi pénztár egész nap a Brassói Lapok könyvosztályában.

HETVENÖT ÁLDOZAT

A diplomás tudatlanság okozta Lübeckben hetvenöt gyermek halálát. Három kitűnő pozícióban elhelyezkedett orvosdoktor: Dycke, Klotz és Alstádt egészségügyi főtanácsos, akiknek gondjaira volt bízva a nagy szabadváros lakosságának egészségügye, ott ülnek a vádlottak padján és felelniük kellene a hetvenöt elpusztult, ártatlan gyermek haláláért. Felelniük kellene, de nem tudnak felelni.

Mert kiderült, hogy ezeknek az orvosi diplomával szabályosan felszerelt uraknak semmi közük a mai orvostudományhoz. A vádlottak szaktudásának megállapítására a törvényszék által beidéztet orvostanárak egymásután adták fel a kérdéseket a vádlottak padján ülő orvosoknak és ezek az orvosok egyetlen kérdésre se tudtak megfelelni. Nem csak abban az irányban voltak lelkiismeretlenek, hogy nem kísérték figyelemmel és nem alkalmazták a folyton fejlődő orvostudomány új eredményeit, — noha ez is méltatlan szellemi munkához — hanem ahelyett, hogy tudatlanságukat legalább maguk előtt beismertve, megmaradtak volna a régi módszerekkel, közönséges újságírók alapján alkalmazták a Calmette-szérumot, melyről tudósok szakfolyóiratokban már régen megállapították, hogy nem hasznos, hanem ártalmas. — Franciaországban be is van tiltva. A tudatlan doktorok egyike, Alstádt egészségügyi főtanácsos cinikusan még azt is beismerte, hogy miután az állatokon végzett Calmette-oltás kísérletei nem sikerültek, vetemedett arra, hogy gyermekeken végezzen kísérleteket.

Valószínű, hogy ezek a vádlott orvosok kitűnő kártyapartnerek, jó asztaltársasági szónokok, esetleg a kuglizó-bandában is igen népszerűek, mert biztosan dupla krigli söröket fizetnek mindenkinek, ha egy dobásra kilencet ütnek. Persze, jó politikusok is, azonkívül, hogy kitűnő ivóbruderek, mert különben nem védené őket az egész bírósági szerkezet, az elnöktől a főügyészig, aki védi őket, ahelyett, hogy a vádat képviselné. Az elnök felfüggeszti a tárgyalást azon a címen, hogy a felelni nem tudó vádlottak kimerültek. A főügyész tiltakozik a szakértő orvostanárak kérdéseinek fellejtése miatt.

Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a helyi társadalom oszlopai egymást védik. Valószínű, hogy a törvényszéki elnöknek meg a főügyésznek pontosan annyi fogalma van a jogtudomány mai fejlődési irányáról, mint amennyit a vádlottak tudnak a mostani orvostudományról. Jótehetség nélkül meg lehet mondani előre, hogy a vádlottakat fel fogja menteni a lübecki bíróság, akármilyen döbbenetes derült ki a vádlottak tudatlansága. Mert a kártyapartner vagy a trinkbrudert nem ítélik el a saját társai, akik a maguk szakmájában épp oly tudatlanok. Nyugodt lelkiismerettel fogják őket felmenteni, a szakértők lesújtó ítélete dacára, mert hiszen akkor se támad fel a hetvenöt halott gyermek, ha elítélnék a három doktort.

Mi azonban levonjuk a következtetéseket. Megállapíthatjuk, hogy olyan orvos, aki diplomájának megszerzése után nem folytatja a tanulást, nem kíséri figyelemmel az orvostudomány fejlődését, — nem egyéb közönséges szélhámos kuruzslónál, akit el kell tiltani a betegtől. Feltétlen szükség volna rá, hogy a különböző országok orvostanáraitól alakított, elfogulatlan nemzetközi bizottság előtt vizsgál-

zanak minden öt évben a szakorvosok és igazolják, hogy szakképzettségüket nem hanyagolták el. Amelyik szakorvos nem állja meg ezt a vizsgát, azt el kell tiltani öt évre az orvosi működéstől. És ha öt év után ismét nem tud megfelelni a vizsgálobizottság előtt, akkor soha többé ne lehessen gyakorló orvos.

De nemcsak az orvosi diplomával ellátott lelkiismeretlenektől és tudatlantól kell megmenteni az emberiséget. A tudománytól elmaradt, tudatlan tanárok ugyanolyan károkat okoznak az ifjúság nevelésében. Időszakonként ezeket is meg kell vizsgáztatni. De nemcsak szakmájukban, hanem általános műveltségüket illetően is. Nem azt kívánjuk, hogy a nyelvész-tanár husz éves működés után úgy érten a gömbháromszögtanhoz,

vagy az alkaloidákhoz, mint egy érettségiző gyerek, mert ez lehetetlenség, de azt meg lehet és meg kell kívánni, hogy minden tanár legyen tisztában az összes középiskolában tanított tudományok és az egész világ mai állásáról. Ha természetesen fogadja el mindenki, hogy egy vasbeton szerkezetű áruházt nem építhet olyan építész, akinek fogalma sincs a vasbetonról, mert az ő idejében, mikor diplomáját szerezte, nem is volt még vasbeton és utóbb ezt a szakmát nem tanulta meg, — ép úgy nem adhatjuk gyermekeinket olyan iskolába, melynek tanárai se a tudományok, se a pedagógia mai állását nem ismerik.

A lübecki gyászos esetről kifolyólag az egész vonalon meg kell kezdeni a narcot a diplomás tudatlansággal szemben.

A ROMÁN NYELVET

gyorsan, tökéletesen, kényelmesen megtanulhatja

ha megrendeli dr. Cherestescu és Déri kolozsvári professzorok szerkesztésében megjelent, 10 füzetből álló, magántanulásra egyedül is kiválóan alkalmas „100 UJSÁGCIKK ALAPJÁN — ROMÁNUL” című illusztrált nyelvkönyvet. Ara kemény tokban 250 lej. — Postai megrendeléseket az összeg előzetes beküldése esetén, pórtómentesen eszközölünk.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Közgazdaság

AZ ENERGIA-PÉNZ

Az arany-tőkés termelési rendszer értékelése logikailag hibás. A kapitalizmus e tévedéseiről épül fel a kizsákmányolás erkölcsi. A munkás megközelítőleg sem kapja meg teljesítményének fizikai, illetőleg gazdasági ellenértékét, a munkabér mindenkor fluktuáció-kínálat és kereslet mindenkori fluktuációjának függvénye. Az ár pedig nem érték, hanem a kínálat és kereslet feszültségi viszonyának indexe. Mivel az árucserénél is hasonló az eset és a kínálat-kereslet-közi viszonyt alapjában véve nem transcendens rejtélyek, nem is a természet szabályozzák, hanem a lényegében a mindenkori hatalom diktálja, a kapitalizmusban úgy az áru, a termék, mint a munka honorálása az előbbiek rovására és az arannyal fedezett pénz előnyére igazságtalan. E hamis játék inmanensen hordja magában a krízis csiráját, amely szükségképpen fellép, mert a termelők nem tudják elfogyasztani, — éppen kihasználtságuk és pénztelenségük folytán — azt az árumennyiséget, amelyet a tőkéseknek termeltek és amelyet utóbbiak így nem tudnak fizetőképes piacokon elhelyezni. A tőkés rendszer termelést és fogyasztást, ezzel együtt a társadalom egész életét alárendeli egy zsetonnak, amit pénznek nevez. Ezt a zsetont egy kitüntetett minőségű áru: az arany fedezi. Az árucseréje tulajdonképpen ilyen aranyarbitrageon keresztül történik. Az áruk piaci értékét, az árakat, az aranyhoz való viszonyuk méri. Természetesen a termékek tényleges értékei és árak nem azonos mennyiségek. A polgári közgazdaságtan ugyan szentel némi akadémikus eszmefuttatást az ár és az érték fogalmának, de a piacon — és ez a szent üzleti gyakorlat — az árak összeesnek a fakto azzal, amit a bank, kereskedelem, állam értéknek elismer. Így ez az érték végeredményképpen azt jelenti, hogy mennyit ér, azaz mennyit lehet eladni egy terméket, vagy teljesítményt gramm aranyban számítva.

Nyilvánvaló dolog, hogy a termékek és teljesítmények a kínálat és kereslet feszültségi viszonyából illyképpen kialakuló aranyár, illetőleg aranybére nem szükségképpen azonosak tényleges értékeikkel. Az arany, a pénz nem is abszolút értékmérő, hanem relatív ármérő. Mostanában azonban az arany diktatúrájának csúcán, a tényleges érték elméleti jelentőségű, a piaci gyakorlat, amelyre finanszírozók hivatkoznak, értéknek csak azt ismeri el, ami arany, illetőleg, amiért aranyat adnak. A tőkeakkumuláció ma az arany összeharcsolását jelenti. Az arany nem igen mondható komoly használati értéknek. Csak fegyverekkel lehet ma vitáztatni a hatalmat, másrészt arannyal lehet fegyvereket vásárolni és embereket így arra kényszeríteni, hogy saját érdekeik ellen cselekedjenek.

Csak eme lehetőség motiválja az arany tulajdonságait, hiszen igazán nem elsőrendű szükségleti, nem fogyasztási cikk. Nem termelési tényező, nem termelési eszköz, mégis valami dogma, valami láthatatlan hatalom parancsa követeli, hogy nélküle, a vele való vásárlás nélkül fogyasztani tilos. Mint ilyen megappellálhatatlan vásárlási, fogyasztási tényező a tőke legszentebb megjelenése, amelyről a közgazdaságtan azt állítja, hogy a termelés egyik tényezője. Pedig a tőkés előjoga, a pénz, az arany ma sokkal inkább a termelés akadályának tekinthető. Mert íme, megértük a tőkeakkumuláció maximumát, ami a termelés leépítéséhez, a munkanélküliséghez és olyan példátlan nyomorhoz vezetett, amelyből csak az egész rendszer összeroppanása árán találni kivezető utat.

A munkatelsítmények a társadalom kintikái, az áru a társadalom potenciális, valamiképpen akkumulált energiát jelentik. Az ár, értéke ez az akkumulált produkciós energia, munka, ami benne rejlik. Ez az érték teljesen független a kínálat és kereslet viszonyától. Az egyetlen abszolút értékmérő tehát csak energiaegység, a kilowatt, lóerő, kalória lehet, de a grammtömeg arany erre alkalmas, amint semmiféle kitüntetett minőségű szilárd, (folyékony, vagy gázalakú) tárgy erre az értékmérésre nem alkalmas.

Két azonos minőségű áru nem kerül cserébe, a különböző minőségek pillanatnyi értékelésében pedig szubjektív momentum játszik szerepet, az okozza a kínálatot és a keresletet. Mde a közönség érdeke az, hogy a csere objektív értéktartalom alapján jöjjön létre. Az árucserés szubjektív értékelése van a minőséghez kötve, viszont az áru objektív értéke ettől a szubjektív értékeléstől teljesen független. Ebben az értelemben egyetlen kereskedelmi aktus, egyetlen szerződés sem a szabad játék magánügye. Bár mindenkinek jogában

áll azt a koalíciót megvásárolni, amire éppen szüksége van és azt a koalíciót eladni, amelyik számára éppen fölösleges, ámde csak akkor, ha a kínálat a kereslettel függetlenül a tényleges energiataralomnak megfelelő objektív értéket fizeti, illetőleg követeli az áruért. A kínálat és kereslet viszonyából folyó áralakulás szubjektív értékelésből ered és mindig alkalmat ad a gyöngébb fél kizsákmányolására.

A szubjektív értékelés nem lehet egy racionalis nemzeti gazdaság alapja. A minőségek viszonylagos egyensúlya két módon érhető el:

1. vagy előírt terminusra teroszerű gazdálkodás révén, amely mindenfajta minőségű árut éppen a szükségleteknek megfelelő mennyiségben termel, úgy, hogy se hiány, se fölösleg ne mutatkozzék.

2. vagy előáll magától — ámde bizonytalan terminusra — ha szabad áruáramlás és szabad munkavándorlás mellett, — az árukat objektív értéktartalom szerint cserélik. Utóbbi esetben ugyan bizonyos hiányok esetleg kissé késve pótlódnak, bizonyos feleslegek csak később kerülnek fogyasztásra, de bizonyos idő múlva a dolgok erejénél fogva a kiegyenlítés, az egyensúly elérése így sem reménytelen.

A kínálat és kereslet piaca azonban nem tud értéktartalom egyensúlyt teremteni a termelés és fogyasztás között, mert, vagy az árufelesleg lesz értéktelen (aranyárban), vagy az emberek lesznek munkanélküliek, legalább bizonyos szakmában. Ez pedig oda vezet, hogy az áru és az emberi élet válik feleslegessé a társadalmi szerkezetben.

Abban a kapitalista rendszerben, amely az aranyat használja értékmérőnek, a teroszerűség lehetetlen, mert semmi erő sem tudja az aranyhalmozást megállítani, tehát elérkezik az a pillanat, amikor a profit lehetőség a tőkésre és így az emberi élet lehetősége a proletárra, valamint az elproletarizálódott polgári középosztályra is megszűnik. Ez azért van, mert a pénz mennyisége ebben a rendszerben korlátolt, mivel az aranytermelés tempója nem tarthat arányos lépést a legtöbb más minőségű termék szaporulatával. Ebben a rendszerben a pénz egysége és egyezőösszege az évek hosszú során át konstans és stabil. Tehát az arany folyton drágul, az áruk és a munkabérek folyton olcsóbbodnak, vagyis lassanként minden az aranytulajdonosok vagyona és mindenki a pénz birtokosainak a rabszolgája lesz.

Az Energiapénz esetében hasonló eltolódás lehetetlen. A pénzegység ugyan teljesen stabil, azonban a pénz össz mennyisége állandóan éppen olyan tempóban növekszik, mint az árukérslet mennyisége, hiszen nincs többé kitüntetett minőségű áru. Minden áru pénzfedezet, mert minden árunak produkciós energia tartalma van. Permanens infláció van, mert hisz a termelés tempója a gépek folytán fölfelé tolv. Ha nem is bocsátanak ki annyi pénzt, mint amennyit a dologi értékek teljes leltára fedez, tekintve, hogy a pénzforgalom sebessége elég nagy ahhoz, hogy e leltár kis hányada szolgáljon fedezet gyanánt, a pénzmennyiség állandóan arányosan növekszik a termelés tempójával, vagy esik, ha a termelés csökken. E a pénz tehát nem a merev báboány többé, amely ráncszed a termelésre és a fogyasztásra, hanem ugyiszólván pontosan azt fejezi ki, ami a társadalom természetes életében zajlik.

Rendesen magának az állam vagyonának (vasút, posta, telefon, táviró, monopoljogok), leltára tökéletesen elég a kellő mennyiségű pénz fedezésére, arról nem is szólva, hogy az állami adó végeredményképpen azt jelenti, hogy mindenféle minőségű árut, sőt teljesítményt quasi arányosan — in abstracto — elraktározott. Az állami bank minden bankjegy földmutatójának tud előírt minőségű árut adni és pedig olyan objektív értékben, (tehát a minőségnek megfelelő mennyiségben), a mennyit a bankjegy (pénz) pl. kilométerben feltünteti. De erre nincs is — in concreto — szükség, mert hisz bárki az ország piacain is megvásárolhatja a kérdéses cikkeket. Másrészt természetes, hogy ezzel a rendszerrel együtt jár.

1. az összes árucikkek árának maximalizálása és minimalizálása,
2. a munkaidő maximalizálása szakmák szerint,
3. a munkabérek minimalizálása, szakmák szerint.

Az infláció — mint említettük — permanens, a termelés tempóját követi, a kamatláb, — vagy csak az állam szedhet kamatot, vagy esetleg magános is, de mindenesetre — maximuma van.

Tévedés volna azt hinni, hogy két állam közötti viszony az aranypénz segítségével nélkülözhetőbb nehézséget okozna. Ez csak akkor következik el, ha az egyiknek a másikkal szemben imperialista céljai vannak. Viszont ilyen esetben az aranypénz gazdasági rendszere sem segít. Az arany szerepe egy és ugyanazon zárt gazdasági jogtest keretein belül, mint internacionális viszonylatban kizárólag a kizsákmányolás szempontjaival

függ össze. Az arany a szépségflasztra an-nak a gazdaságnak, amely a tényleges objektív értékelés felé emeli az erőszak jogát. Csak el-takarja, a szabad kereskedelem és a pénzgaz-daság mámorába burkolja az öklöjogot, hogy így narkotizálja kizsárolt nemzetek hiúságát. Az arany illúziója mögött a nyers erőszak realitása buvik meg. A Ma pénzt tulajdon-képpen — az Arany nevében — a fegyverek fedezik. A mai pénzgazdaság az érdekek el-lentétén, a rablások, míg az Energiapénz gaz-dasága a természetes érdekközösségen épül fel.

Ha az energiapénzt lehetne bevezetni, mint nemzetközi valutát, természetesen úgy, hogy a különböző országok egymás értékkészleteit objektíve elismerjék, akkor az emberiség ta-lán megszabadulhatna a gáz- és phosphor-bombák ama háborújától, amely az európai forradalmat alighanem meg fogja előzni. Bi-zonyos azonban, hogy az objektív értékelmelet nem lenne rokonszenves azok számára, a kik eddig a termelés és fogyasztás vámpyrjai az emberi élet vámszedői voltak, ámde „di. Gespensis der Umwertung sind bereits un-terwegs.”

DR. SILBERMANN JENŐ

Két hatalmas banktröszt alakul Bukarestben

Január 1-én fuzionálni fog több bukaresti nagy pénzintézet. Súlyos ellentétek a Nemzeti Bank kormányzója és a pénzügyminiszter között

Bukarest, október 20.

Még a nyár folyamán kirobbant bank-válság folytán merült fel a terve több nagy bukaresti pénzintézet fuzionáltatásának. Biztos forrásból származó értesü-léseink szerint a nagybankok fuzió-s tárg-yalásai, amelyeknek élén maga Arge-toianu pénzügyminiszter áll, a legjob-b uton haladnak előre.

A kormány elképzelése szerint az ország pénzügyi életének gerincét a jövőben két hatalmas bukaresti banktröszt fogja alkotni.

A banktröszt olyképpen fog megalakul-ni, hogy kiszemelnek két nagybankot, a melynek tőkéje nagyjából belföldi pénz és ezekbe beleolvastják mindazon nagybankokat, amelyeknek az állammal szorosabb kapcsolatai vannak, vagy pe-dig melyek a Nemzeti Bankkal közvetlen kapcsolatban álló bankszerű operációkat végeztek.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a főváros gazdasági köreiből származó hírek szerint Manoiescu Mihály a Nem-zeti Bank kormányzója és Argetoianu pénzügyminiszter között az utóbbi na-pokban súlyos nézeteltérés robbant ki, a mely azonban kimondottan elvi jellegű és az a pénzpiac megszilárdításával kap-csolatban elhatározott intézkedésekkel áll szoros összefüggésben. A két pénzügyi vezérfiu között felmerült ellentét annyira kiéleződött, hogy az a királyhoz is elju-tott.

Ezzel a surlódással hozzák kapcsola-tba azt, hogy Manoiescu és Argetoianu hétfőn délután együttes kihallgatáson je-lentek meg Színájában Károly királynál. Amennyiben a konfliktust nem fog sike-rülni elsimítani, úgy nincs kizárva, hogy Manoiescu be fogja adni lemondását. Valószínű azonban, hogy a király közbe-lépése a konfliktust le fogja zárni.

Az 5-ik Rosiori ezred egy fegyverkovácsa

bizonyára egy értelmes mester. Szükség esetén a Ca-lea Victorián egy néhány komplikált ajtózárat, avagy a Peles-kastélyban a kovácsoltvas ablakrácsokat is meg fogja tudni javítani. De azért még korántsem alkalmas arra, hogy a resicai művek főmérnöke le-gyen. Ezen felelősségteljes állásra különlegesen kép-zett ember kell. Hasonlóképpen alkalmas például egy olaj közönséges gépek, mint körfűrészek, kaszálógé-pek, avagy cséplőgépek kenésére, azonban egy oly komplikált gép kenésére, mint amilyen az ön auto-mobiljának motorja, egy ily olaj nem alkalmas; hi-bákat és kopásokat okozna, melyek javítása költsé-ges. Ezért a motor kenésére csakis magasértékű ola-jok alkalmasak, mint aminők a

SHELL MOTOR OIL

Különleges nyersolajokból a legújabb eljárások sze-rint előállítva, laboratóriumokban és vizsgáló állomá-sokon állandóan ellenőrizve, a legnehezebb viszonyok közt beigazolták minőségük kiváló voltát úgy verse-nyeken, mint a mindennapi használatban. Ezért ajánl-ják őket hivatalosan a világ legjelentékenyebb auto-mobil gyárai.

Kisgazdasági Hírek

A tüzfáspekulációról a kormányhoz az utóbbi időben egyre több jelentés érkezett. A kormány legfelsőbb gazdasági bizottsága — mint jeleztük — elhatározta, hogy minisztertanácsi határozattal elsőrendű közszükségleti cikknek fogja deklarálni a tüzfát, ami aztán lehetővé fogja majd tenni, hogy annak árát a piac helyzetének megfelelően szabályozzák. A tüzfáspekuláció annál kevésbé indokolt, mivel a vasút az utóbbi időben leszállította a tüzfá belföldi szállítási tarifáját, ami a tüzfá olcsóbbodását kellett volna maga után vonja.

A „Filmul Cultural” bukaresti filmterjesztő részvénytársaság a napokban új vezetőséget választott magának I. Lubis adminisztrátor delegue-val az élén.

A pitesti Banca Sindicatul Viticol S. A. pénzügyi elhatározta, hogy bele fog olvadni több helybeli pénzügyzetbe. A fuziót a november 1-re összehívott közgyűlés fogja véglegesen kimondani.

A Román Telefonszolgálat legutóbbi igazgatósági ülésén Grigore Filipescu újra elnökvé választotta. Mint ismeretes, Filipescu, a Tepes liga vezére azért mondott le, mert kinevezték Ilfov megye prefektusává. Most, miután megvált hivatalos megbízatásától, újból elfoglalta régi helyét. A telefonszolgálat mellé delegált állami megbízottként Florescu Banu tábornok postavezérgazdát neveztek ki Crisan volt államtitkár helyett, aki tisztségéről lemondott.

Az Egyesült Államok nemzeti bankja hivatalos jelentések szerint az angol aranyfedezet felfüggesztése óta, tehát alig négy hét leforgása alatt 567 millió dollár értékű aranyat veszített el a dollár kurszusán. Ez a veszteség az Egyesült Államok által két év alatt összegyűjtött aranyfedezetnek több, mint 50 százalékát teszi ki. A dollár kursza azonban

ennek ellenére is 90 százalékban van lefedezve, tekintve, hogy a Federal Rezerv Board jelenleg 4 milliárd 500 millió dollár értékű aranyat teaurál.

A dr. H. Marbé tulajdonát képező bukaresti „Mascota” szövőgyár kényszer-egyezséget kért. A vállalat 10 millió 500 ezer lej kitévő aktíváival szemben a passzívák 7 millió lejre emelkednek. A hitelezőknek teljes kiegyenlítést ajánlott fel a gyár három évi kifizetésre, kamatmentesen.

Sport

Kitűnően sikerült a pojánai motorverseny

Brassó, október 20.

A két brassói motorklub jól sikerült versenyt rendezett a Pojána felé vezető szerpentinén. Az előző napi folytonos esőzéstől mély sár volt az utvonalon, mely meghatározta a versenyzők feladatát. Mintegy kétezer néző helyezkedett el végig az út mentén és nagy figyelemmel kísérte a motorosok veszélyesnek mondható vállalkozását.

A versenyre huszan neveztek be, ezek közül azonban csak tizenötön jelent meg a startnál. Egy versenyző késve érkezett és emiatt elvesztette a versenyben való részvétel jogát. Így csak versenyen kívül indult.

A 14 motoros közül úzenketen érkeztek célhoz, mivel ketten defekt miatt fel kellett adniuk a küzdelmet.

Az utvonalon hossza 2950 méter és a kiindulási, valamint érkezési pont közötti magasságkülönbség 328 méter. Egyes szakaszon az emelkedő harminc fokos. Az évről-évre megrendezett versenyek feladata tehát nem könnyű! A versenyzők kitűnő képességéről és elővigyázatosságáról tesz tanúságot, hogy a legkisebb baleset sem fordult elő.

A nap legjobb idejét Radei Ferenc érte el, 250 km-es NSU gépen. Ideje: 5 perc 6 mp. A második helyezett a múlt évi

bajnok lett: Martini János, 350 km-es AJS Supersport gépen, 5 perc 15 mp. idővel. — Harmadik: Appel Graham (Bukarest), 250 km-es kompresszoros DKW gépen, 5 perc 25 mp. idő alatt.

Az első helyezett nyerte el a vándorserleget, míg a második ugyancsak egy serleget kapott jutalmul.

A csapatversenyt a MCC. egyesület nyerte. Mind az öt versenyzője befutott a célhoz.

A motorosok négy kategóriában indultak, a következő eredményekkel:

A) csoport 250 km. 1. Radei Ferenc. B) csoport 350 km. és 250 km. kompresszoros. 1. Appel Graham. 2. Székely. 3. Elzner. C) csoport 300 km. 350 km. supersport oldalkocsival, 750 km. 1. Martini, 2. Stefan, 3. Ilăuț. D) csoport. 750 km. és 1200 km. oldalkocsival. 1. Niedermayer, 2. Turmush, 3. Scheesser.

Az egyes csoportok helyezettei, arany, ezüst és bronzérmét nyertek.

Ujraajtszák a román kupa döntőjét? Bukarestből jelentik: A vasárnapi észak-déli liga közötti mérkőzést, mint jeleztük, az északi liga minimális gólaránnyal megnyerte és ezzel a román kupa nyertese lett.

Az ügy azonban minden valószínűség szerint ezzel nem nyert befejezést, tekintve, hogy a rendes játékidőnél nyolc perccel kevesebbet játszott a két ligaválogatott. A zöld asztalnál fog eldőlni, hogy ez az elmaradt idő alkalmas-e arra, hogy óvás útján a mérkőzés újraajtszassék. Amennyire a sportpolitikát ismerjük, több órára menő tárgyalási anyagot fog kitenni ez a néhány perc. Nem lett volna jobb végigjátszani?

Maroshéviz: Galocási SF—Toplitai AC 1:0 (0:0). Biró Moldovan Toplica, Gollövő Kentelki, A TAC állandó fölénye dacára elvesztette a mérkőzést.

Victoria (Szászrégen)—Toplitai AC. Gladys 3:2 (1:2). Biró Blum Galocás gollövő Szabó, Orbán, Schuster és János lötte a TAC két gólját. Mindvégig nagy iramu nívós mérkőzés volt, melyben mindkét csapat tagjai szépen játszottak.

Dicsőszenmúrton: Az elmúlt héten tévesen közöltük a Nitrogen—MTE mérkőzés eredményét. A helyes eredmény 3:0 a Nitrogen javára. Új eredmények: 1. Nitrogen—Dacia 5:2 (1:1). Bajnoki. Biró Bozedeau. — 2. Dacia—Sticla Barátságos. Biró Farkas.

Válasszon!!! Fejfájás, idegfájdalom, vagy: **ALGOCRATINE!** Ha az Algocratine-t választja, úgy garantáltan 10 perc alatt megszűnnek fájdalmai!!!

Heves, kibíratatlan, gyakran ismétlődő és szinte bódító fejfájás is 10 perc alatt megszűnik az ALGOCRATINE mindig biztos hatása alatt. Egyenesen csodálatos a szer hatása menstruációs fájdalmaknál is. Menjen be bármelyik gyógyszerárba, vagy drogériába és kérjen egy doboz ALGOCRATINE-t. Vegyen be egy ostyát kevés vízzel, nézzon az órára és állapítsa meg, hogy milyen gyorsan következik be a hatás.

ALGOCRATINE pompásan hat a fejdög-, fog-, menstruációs stb. fájdalmak, rheuma, ischias, grippe stb. esetén. Hatása gyors és biztos, a szívre egyáltalában nem hat károsan. Tegyen próbát egy ostyával akkor is, ha lehangolt és elfáradt nagy fájdalmaktól vagy sok munkától. Azonnali megkönnyebbülést fog érezni. A készítmény tökéletesen ártalmatlan, a szervezet nem szokja meg.

ALGOCRATINE minden gyógyszerárban és drogériában eredeti 8, 3, illetve 1 ostyát tartalmazó csomagolásokban kapható.

Bukaresti előfizetői üzletünk vezetésére

keresünk először, önálló, diszpozíció-képes munkásról, aki egyuttal

kiváló akvizitőr

is legyen megbízhatóságot egyrészt 120 000 lej komoly garancia szükség és Resztelés irasait ajánlatox eddigi tevékenység terasával „Kittató ag” tiás” jellegre, a brassói kiadóra (Braşov, Str. Re. ele Ca-ro 55 58 sz. a-ál küldendők

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej 50 szeri megjelenésnél 2 lej

Vétel-eladás

Egy használt 1—2 tonnás teherrautó megvételre kerestetik. Schiel Testvérek gépgyár. R. T. 15395

Egy modern mély gyerekkoszt venni. Cim 15392 sz. a. brassói kiadóban.

ZSUPP-SZALMAT KERES AZUGAI ÜVEGGYÁR. 15407

Régi, jóforgalmu fűszer-tisztít, lakóházzal együtt olcsón eladó, esetleg bérelhető. Ajánlatok a brassói kiadótól kérésre. „Megjelölés” jellegére. 15405

MAROSVÁSARHELYT, főleg legforgalmasabb pontján, kétemeletes ház, üzlethelyiségekkel, stb. eladó. Értekezni: Szabó bank marosvásárhelyi fiókjánál. 15402

„DIVATARUOZLET” vidéken, legjobb üzlethelyen, más elfoglaltság miatt azonnal eladó. Cim 15396. szám alatt a brassói kiadóban.

Allást keres

PERFEKT MAGYAR GYORS ÉS GÉPIRÓ, egyéb irodai munkában is járatos, intelligens munkaerő, állást keres. Elme-ne esetleg félnapos elfoglaltságra is. Szíves megkereséseket „Abszolút megbízható 25” jellegére a brassói kiadóra kérek.

Fehérnemű toledó és madeira hímzéseket olcsón vállalkoz. Brassó, Közép-ucca 16. sz. 15385

Több évi gyakorlattal magyar leány nevelőnői állást keres, perfekt román. Cim 15399. szám alatt a brassói kiadóban.

Deutsche Erzieherin mit Jahresgehalt sucht Stelle in feiner Familie. Unter „Erzieherin.” Str. Mihai Viteazul 7., Satu-Mare. 15404

Intelligens, középkorú nő, idősebb párhoz, vagy magános urhoz házvezetésre ajánlkozik. Cim 15405. szám alatt a brassói kiadóban.

Érettségizett, katonaviselt, fiatalember állást keres. Szíves megkereséseket „Becsület” jellegére a brassói kiadóra. 15406

Allást keres

Kerestetik regionális (körleü) képviselő fontos cikk részére, komoly garanciával. Cipőszak-mabeli ismerettség előnyben. Érdeklődni október 21-én Ber-covici-nál, Korona szállóban. Brassó. 15394

Lakás

KERESEK sürgősen 2 esetleg 3 szobás, fürdőszobás egészse-ges lakást, Cimeket „Pontos fi-ze 6 fix” jellegére a brassói ki-adóra kérek. 15351

Szállást ebéddel keresek. Ci-meket „Agglegény” jellegére a bukaresti kiadóra kérek. 15387

Butorozott szoba, takaréktűzhellyel kerestetik november el-sejére. Ajánlatokat „Olcsó” jellegére a brassói kiadóra ké-rek. 15401

Keresek egy szoba, konyhát, kamarával, lehetőleg a belvá-roshoz közel. „Pontos fizető” jellegére a brassói kiadóra. 15400

Keresek egy vagy kétszobás lakást, mellékhelyiségekkel. Cimeket „November 1.” jelleg-re a brassói kiadóra. 15398

Bukarestben elegánsan buto-rozott lakosztály kiadó, háló-szoba, hall, ebédlő, csempézett fürdőszoba, csempézett kony-ha, kert, üvegház, gyönyörű mellékhelyiségek, telefon. Bér 120.000 lej. Ajánlatok „N. A. M.” jellegére a bukaresti kiadó-ba. 15411

Vésvés

Vállalom alumíniumkarterek, autóblokkok, főtengelyek heg-esztését garanciával. Buzzi villanyhegesztő-műhely le-mesvár, 11. Kém-ucca. 15075

Autó-javító műhelyemhez, kibővítés céljából, társat keres-ek. „Negyszázezer” jellegére a bukaresti kiadóra. 15338

Könyvek

FIATALOK tanácsadója Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bé-lyegnyelv, virágnyelv, stb. Ára színes borítólappal 40 lej.

Hölgyek! Die Schöne Wienerin, Record, Párisi Divat, havonként megjelenő szabás-mintás divatlapok állandóan kaphatók, számonként 40.— lejért, vidékre portóval 45.— lej. A pénzt legcélszerűbb bé-lyegekben küldeni. Brassói Lapok Könyvosztálya

Dr. Dávid György Román nyelvian és Gyakorló könyv

legalkalmasabb a román nyelvnek ma-gánulon.

anító nélkül

való elsajátítására A 200 oldalas könyv ára portómentesen 80 lej, köve 100 lej.

Megrendelhető a BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

A BÜVÉSZET KÖNYVE

Különféle bűvészműtávirányokat tartalmazó könyv 400 ábrával. Idegen forrásmunkák után összeállította TOLNAI SIMON. Ára 120 Lei, portó vidékre 20 Lei. — Kapható a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

No port 8403 931.

No. G 7405 1931.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

Subsemnauit poartărel delegat prin aceasta publică că în baza de licitații No G 7375/1931 a judecătorei mixte Braşov în favoarea reclamanților Cassa de Păstrare din Fig Săuesc cu sed în Trg. Săcuiesc repr. prin avocatul Dr. I. Dienes Jenő dom în Trg Săcuiesc pen-tru încassarea creanței de 3000 lei — bani și acc se fixează termen de licitație pe ziua de 7 Noiembrie 1931 ora 10 m. p la fața locului în comuna Hărman No 283 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 2 porci, 1 căruță de economie cu oșil de lemn 1 pug. vâă uc, 1 gropă 10 care gunoi, 1 dulap cu 4 cutii, 2 dulapuri în valoarea de 8900 Lei.

In caz de nevoie și sub poartă de estimare Braşov, la 2 Octombrie 1931

Indiscutabil poartăre

B. L. Felelösszerkesztő: Kocsis Béla

BRASSÓ, 1931

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10J, negyedévre 30J, félre 60J, évente 120J lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 42J, félre 82J, évente 160J lej.

Fiókkiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegye részére: Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1 (Halmay Pál) — Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Béz: Str. S. Barnauiu 10. (Oszán Kálmán) — Kolozsvár: Str. Duba arior 7. volt Timár-ucca (Neumann Ignác) — Marosvásárhely: Beánni Arad. Str. Bererie 1. Sörház-u — Nájsszeben: Strada Curatului 13. Szilágyi László — Jászvásár: Str. Nic Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szilágyosnyó: (Hesperin Ernő) — Fehérvár: Gyárvá-ros, Tigris-ucca 4. (Halmay Pál) — Torda: Str. Re. ele Car. and 25. (János József).

Központi szervezők, pénzfelvételi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadónvatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hírdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

CZELNAI ESZTER:

Cukrászat

és

Hideg Büffe

301 recepttel, 41 disztési rajzal, ára 140 lej.

Dietás szakácskönyv

577 különféle recept. A nagy alaku 194 oldalas könyv ára 140 lej.

Postai rendeséknél a portó, a pénz előzetes befizetése esetén 10. utánvetel 20 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

Braşov—Brassó, Kapu-ucca 56-58. Telefon-interurban: (szek. és kiadónvatali) 1—77 és 82. Bucureşti—Bukarest 1, Bulevardul Şchitu Măgureanu 21. Telefonszám 363—64